

БАЊАЛУКА, 11. и 12. мај 1985.
Број 4398 Година XLII Цијена 32 динара

ГЛАС

ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ СВЕТАРАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

„ГЛАСОВ“ ИНТЕРВЈУ
ДР МИЉО ЦАРЕВИЋ, ПРОФЕСОР
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊА-
ЛУЦИ

КО СПРЕЧАВА ПРОМЈЕНЕ

• Бескрајне дискусије о политичком систему, које се увијек враћају на почетак, продужавају владавину фразе. То у народу ствара пасивну резистенцију. Он тражи јасне ставове и промјене

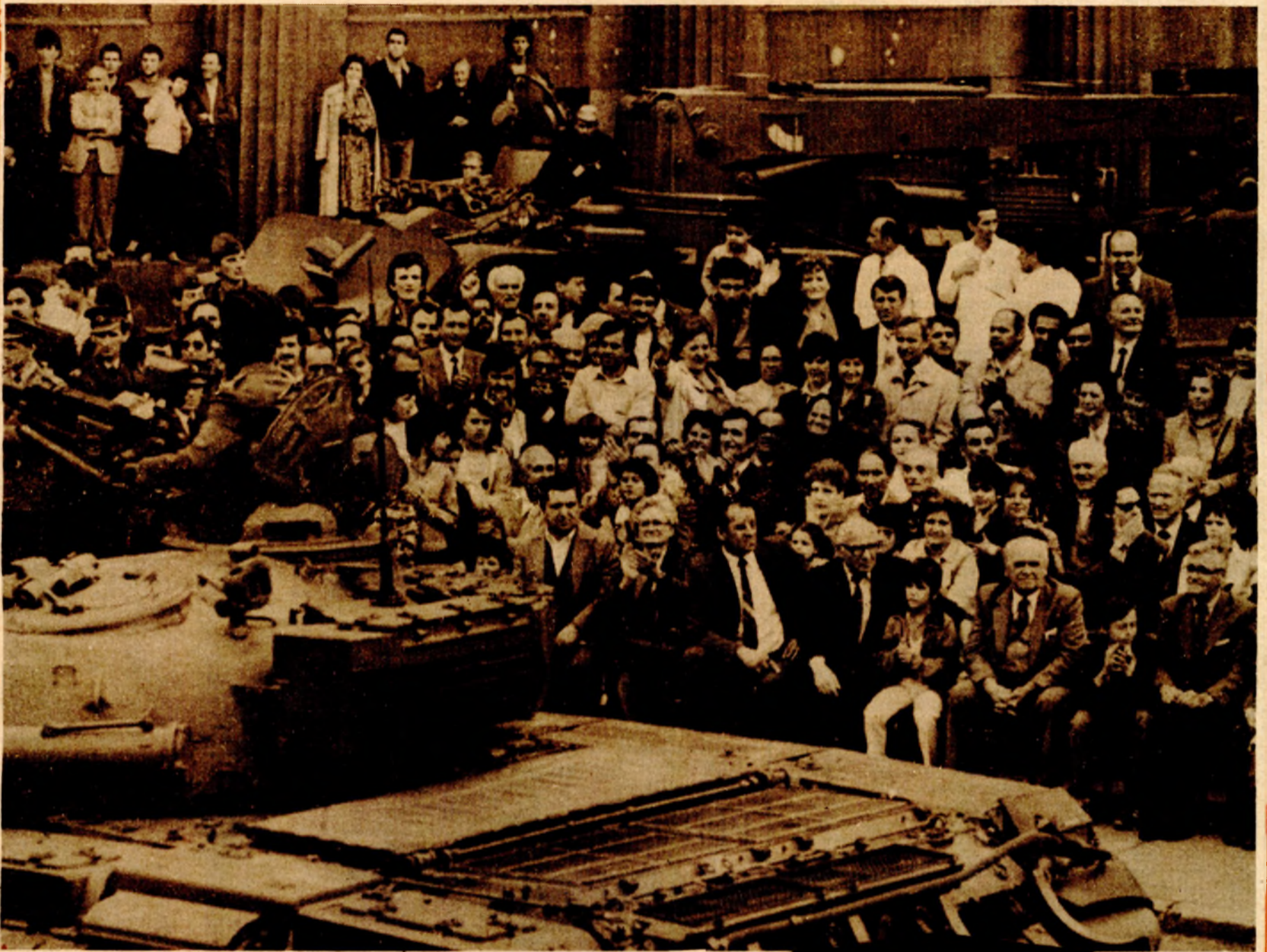
Страна 6.

У МАТХАУЗЕНУ, ЧЕТИРИ
ДЕЦЕНИЈЕ КАСНИЈЕ

НА ПОПРИШ- ТУ СМРТИ

• Кроз капије Матхаузена, у периоду 1938 - 1945, ушло је 206.000 недужних, а изашло 96.000 људских костура. У ову статистику смрти уврштено је и 12.800 Југословена

Страна 8.

ДАНИ ЗА НЕЗАБОРАВ

СЛОБОДА ПЈЕСМОМ ДОЧЕКАНА

КАД ЖИВОТ ПИШЕ
РОМАНЕ

О ЖИВОТНОМ ПУТУ СЛОБОДЕ
ТРАЈКОВИЋ, ВЈЕРЕНИЦЕ ИВЕ
ПОЛЕ РИБАРА

КАО У АНТИЧКОЈ ТРАГЕДИЈИ

• Драматичан крај београдске породице Трајковић, која је маја 1942. године ликвидирана у гасној комори погора Бањица

• „Пре него што је отишао у партизане, Лопа је захтевао да Слобода, због личне безбједности, напусти Београд и оде у Врњачку Бању“ - присјећа се Милица, сестра Слободе Трајковић

Страна 7.

• Бошко Каралић: У тек ослобођеном Београду из руку команданта Прве армије Пека Далчевића примио сам Орден народног хероја

Страна 7.

ЗАПИСИ ИЗ МИЛАНА

ГРАД КОЈИ ФАСЦИНИРА

• Чувена катедрала у Милану дјелује као даније од овог свијета; наручилац тог невјероватног здања тражио је од градитеља да направе нешто што ће за сва времена изгледати нестварно и недостижно људској руци и таленту, а ови су то и направили

Страна 8.

ВОЈНОМ ПАРАДОМ ЈУЧЕ У БЕОГРАДУ
ОБИЉЕЖЕНА 40—ГОДИШЊИЦА ОСЛО-
БОЂЕЊА И ДАН ПОБЈЕДЕ НАД
ФАШИЗМОМ

МОЋНА АРМИЈА МИРА

БЕОГРАД, 10. маја - Јучерашњи празник - Дан побједе над фашизмом и 40 годишњицу ослобођења славила је цијела Југославија и сав мирољубиви свијет.

Посебно свечано било је у Београду, гдје је одржана Парада побједе '85. Око седам хиљада припадника наших оружаних снага, територијалне одбране, органа унутрашњих послова, цивилне заштите, дјецe, омладине и спор-

тиста у ешелону дугачком девет километара продефиловало је улицама и булеварима Београда на најбољи могући начин симболизујући јединство армије и народа, одлучност да се слобода очува и брани чврсто и непоколебљиво, као што је истицана. Да се настави Титовим путем слободе, независности и самоуправног развоја.

Фото-журнал, стр. 12-13.

NEUSPJELA

TURNEJA

Susret šefova sedam najbogatijih kapitalističkih zemalja (SAD, Velika Britanija, Japan, Francuska, Kanada, Italija i Zapadna Njemačka), jedanaesti po redu, inače redovni konsultativni sastanak, ove godine zakazan u vrijeme kada je trebalo slaviti četrdeset godina pobjede nad fašizmom, bio je prilika da američki predsjednik Ronald Regan produži svoj boravak i na evropskom tlu prisustvuje proslavi četrdesete godišnjice pobjede nad fašizmom.

Američki predsjednik, na početku svog drugog mandata u Bijeloj kući, želio je da iskoristi ovu priliku i svojim saveznicima nametne neke odluke koje bi i zvanično potvrdile njegovu dosadašnju politiku, čime bi suzbio sve žešće kritike u sopstvenoj zemlji.

Reganova evropska turneja, međutim, pokazala se punim promašajem u stvari, to se dalo naslutiti kada je utvrđivan program njegovog boravka u zvaničnoj posjeti Zapadnoj Njemačkoj, u kome je najprije odstranjena posjeta nekom od zloglasnih logora iz vremena nacizma, a prihvaćeno polaganje vijenca na grob njemačkih vojnika u Bitburgu, u ime „pomirenja“. Talas nezadovoljstva izlio se širom Sjedinjenih Država, uključujući i sam Kongres, tako da je Regan u posljednji čas ipak prihvatio da posjeti mjesto jednog nacističkog logora, što je u takvoj situaciji izazvalo dodatno nezadovoljstvo, u prvom redu jevrejske zajednice u Sjedinjenim Državama, ali i ratnih veterana koji su demonstrativno bacali svoja odličja.

— Ništa bolje Regan nije prošao ni na samom samitu sedmorice. Osnovna tema skupa trebalo je da bude dogovor o ekonomskim opredjeljenjima u budućnosti. Za ovakav sporazum u prvom redu bile su zainteresovane Sjedinjene Države, jer je osnovni impuls, koji je izveo zemlju iz depresije, počeo da jenjava, pa mu je trebalo ubrizgati dodatne podsticaje. Treba, u ovom slučaju imati u vidu činjenicu, da su SAD svoj oporavak obezbijedile zahvaljujući politici visokih kamata, čime je strani kapital prosto potrljio preko Atlantika, omogućavajući oporavak američke privrede i istovremeno dovodeći dolar do neslučenih, i za trećinu, kako smatraju svjetski ekonomisti, precijenjenih vrijednosti. Rezultati ovakve monetarne politike bio je danas rekordni američki platni, trgovinski i budžetski deficit koji samo u posljednje dvije godine premaša 400 milijardi dolara. Ima da je činjenica da je zahvaljujući ovakvom ekonomskom trendu u SAD počela da se oporavlja situacija i u drugim kapitalističkim zemljama, jasno je da američki partneri nisu i ne mogu biti zadovoljni tempom tog oporavka. A ako je riječ o zemljama u razvoju, one još manje, jer je njihova situacija danas još teža nego u vrijeme krize. Ne samo zbog ogromnih dugova koji iznose više od 800 milijardi dolara, nego i sve naglašenije protekcionističke politike koju vode kapitalističke zemlje.

Reganov prijedlog bio je da se kroz pregovore u okvirima GATT-a obezbijedi povlašćeni američki položaj u odnosu na ostale kapitalističke zemlje, ali da se kroz selektivnu politiku prema zemljama u razvoju olakša i njihov položaj. Ostali partneri, međutim, nisu prihvatili ovu ideju i ma da su deklarativno pristali na dogovore, izbjegli su da bude preciziran i datum njihovog početka, što praktično znači odbacivanje američke inicijative. Isto tako gotovo jednoglasno, osuđena je američka odluka o ekonomskom bojkotu Nikaragve kao neprihvatljiv metod u današnjim međunarodnim odnosima.

Samo nešto bolje prošla je američka inicijativa o udruživanju sredstava za razvoj svemirskih oružja. Glavni otpor Reganu je pružila Francuska, ali ni ostali partneri nisu bili previše skloni daljem razvoju trke u naoružavanju. Uzaludni su bili i Reganovi prijedlozi Sovjetskom Savezu o „mjerama za jačanje povjerenja“ — Moskva ih je čak neočekivano brzo odbacila, ukazujući da bi nastavak sadašnje američke politike mogao još više udaljiti eventualni susret Regana i Gorbačova.

Tokom svoje evropske turneje Ronald Regan je svugdje dočekivan žestokim antiameričkim, ili još bolje rečeno antireganovskim demonstracijama, kroz koje je jasno izraženo nezadovoljstvo Evropljana sadašnjom zvaničnom politikom Vašingtona. Ako se imaju u vidu i otpori u samim Sjedinjenim Državama, očito je da su Reganove zamisli o svom drugom mandatu kao vremenu, mirenja na svjetskoj sceni, potpuno pale u vodu i da će trebati, ako to želi da ostvari, sada da učini mnogo više nego što je u prvi mah zamišljao.

A. OTOVIĆ

GUBICI NISU BAUK

Prema mišljenju Saveznog sekretarijata za finansije, pravo pristiglo pred delegate Skupštine Jugoslavije, nijedna privredna grana nije u takvim gubicima da se sopstvenim snagama ne može izvući do zelene grane.

Ovo je kratak raport analize u kojoj su sagledani uzroci gubitaka ne bi li se pronašli kriterijumi na osnovu kojih bi pojedine grane, eventualno, bile izuzete od odredaba Zakona o sanaciji.

Kao grupacija, na čelu liste gubitlaha su proizvođači azbesta — na svakih sto zaradenih dinara proizvođača „pojede“ 352 Razlog: tržište više ne prihvata lakozvanu kratkovlaknastu proizvodnju, već traži onu dugovlaknastu koja, uglavnom, stiže iz uvoza. Rešenje: reorijentacija proizvodnje ili ukidanje.

Po niskoj akumulativnosti slede i grupacije proizvođača radio i TV aparata — na sto uloženi dinara, zaraduju, u proseku — 118. Ovako mala zarada rezultat je ogromnih otpata kredita. Proizvođači automobila na sto uloženi dina-

ra, zaraduju 111. Bilo je to pre ovih povećanja cena. Prema mišljenju ljudi koji su sačinili analizu, veća rentabilnost postigla bi se i većom motivacijom radnika da više i jeftinije proizvode.

Pažnju privlače i podaci o železnici. Računajući i sve stimulacije, na sto uloženi dinara ona ostvaruje ukupan prihod od 174,6. To je znatno više od proseka u privredi, gde je u isto vreme na sto dinara rashoda uknjiženo, u proseku, 125,6 dinara prihoda.

Pod lupu je stavljen i položaj proizvođača olova, brašna, veštačkih đubriva, mesa, nafte i gasa, struje i termoelektrana. Sve u svemu, osnovni uzroci gubitaka su u niskom korišćenju kapaciteta, niskoj produktivnosti rada, nedomaćinskom korišćenju poslovnih sredstava, kadrovskoj neospisnosti, nedovoljnoj primeni savremene nauke i tehnologije.

R. MILOSAVLJIĆ VIĆ

NEĆE
PROTIV
SEBE

Prije godinu i po iz OOUR-a Fabrika soli u Tuzli stigle su primjedbe na visinu ličnih dohodaka nekih rukovodilaca u Radnoj zajednici ovog kolektiva. Jednostavno: zahtijevalo se da lični dohoci nekolicine radnika budu smanjeni. U Radnoj zajednici su primjedbu uvažili i osnovali posebnu komisiju, sa zadatkom da ocijeni opravdanost primjedbi. Komisija je posao završila, ali kako...?

Nije razmatrala visinu ličnih dohodaka rukovodilaca Radne zajednice i rukovodilaca pet službi, iako su se primjedbe iz OOUR-a, između ostalih, odnosile i na ovu radna mjesta. Odgovor na pitanje — zašto je komisija „propustila“ da „uzme u tretman“ i lične dohotke ovih radnika, treba tražiti u činjenici da su u njenom petoročlanom sastavu — tri člana iz grupe radnika, na čija primanja su stavljene primjedbe, piše „Front slobode“ iz Tuzle.

Zbog ovakvog rada i stava komisije, u Fabrici soli je odlučeno da se rasprava o materijalu odloži i da se cijeli „slučaj“ još jednom ozbiljno razmotri.

„DINARKA“ — BOSANSKO GRAHOVO

PROIZVODNJA
ZA AMERIKU

Tvornica masivnog namještaja „Dinarka“ u Bosanskom Grahovu bilježi samo uspješne poslovne rezultate u ovoj godini. Samo u prvom kvartalu proizvedeno je 25.670 stolica što je za 49 odsto više nego u istom periodu prošle godine, a za 38 odsto je povećana i proizvodnja parketa.

Ovaj kolektiv koji zapošljava 290 radnika završio je prošlu poslovnu godinu sa gubitkom. Međutim, izlaz su ove godine našli u poboljšanju stručnog sastava, stimulativnijem nagrađivanju proizvodnih radnika kao i u pooštavanju disciplinske odgovornosti. U prilog tome ide i podatak da je cjelokupna ovogodišnja proizvodnja rasporada na konvertibilno tržište SAD.

M.A.

REKLI SU...

Izlišna
„zabrinutost“

Sada se često govori o tome zašto KP Srbije nije osnovana prije rata, kada su osnovane KP Hrvatske i KP Slovenije. Slovenija i Hrvatska su bile u staroj Jugoslaviji u neravnopravnom položaju, borile su se za svoja nacionalna prava i komunističke partije tih nacija mogle su uspješnije da mobilisu narod na politici KPJ. Valja uvažiti i činjenicu da se u Srbiji u to vreme nacionalno pitanje nije javljalo nanačin kao u drugim delovima naše zemlje.

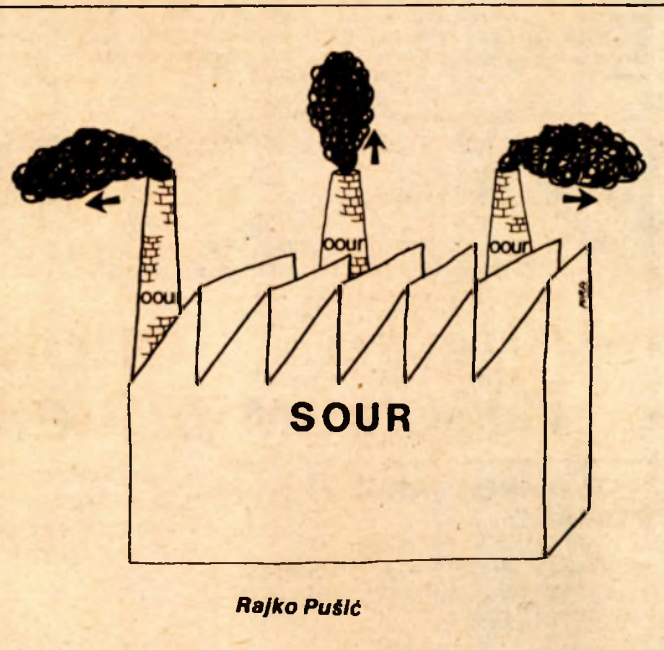
Tu nema ništa nejasno, a nacionalisti bi u toj činjenici htjeli da nađu elemente za neravnopravan položaj Srbije i srpskih komunista.

Srpski narod je u socijalističkoj revoluciji ostvario svoje istorijske ciljeve — da bude nezavistan i da s vlašću radničke klase ostvaruje svoj svestran razvitak. Buržoazija to nije mogla rešiti — primer je stara Jugoslavija. Narod Srbije je to ostvario na osnovama ideologije radničke klase i progresivnih težnji srpskog naroda u prošlosti. Srpski narod ima svoju socijalis-

tičku republiku, živi u zajednici s drugim narodima i narodnostima Jugoslavije, a oni Srbi koji žive u drugim socijalističkim republikama, u samoupravnom su društvu, u socijalizmu i sa svim mogućnostima da ostvaruju svoja nacionalna prava.

Postoji, razumije se, kaže Stambolić, problem odnosa unutar SR Srbije, problem koji je još otvoren. Duboko sam uveren da se za njega mogu i da će se naći rešenja, pre svega u interesu radničke klase, naroda i narodnosti SR Srbije. Zato je izlišna „zabrinutost“ srpskih nacionalista za sudbinu srpskog naroda. To je jedna prijava rabota koja je, pre svega, uperena protiv samog srpskog naroda. Uveren sam da bi se ovi nacionalisti danas našli na drugoj strani, kao što su to učinili i njihovi prethodnici 1941. godine.

(Iz intervjua Petra Stambolića „Komunistu“, povodom 40-godišnjice osnivačkog kongresa KP Srbije)

„GLAS“ List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiska, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovnog odbora NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Ureduje Redakcijski kolegij: Mirko Kisjan (Banjaluka, Branka), Emin Krkić (populnevni desk), Tomo Marić (sport), Miloš Milinović (Bosanska krajina), Miro Mladenović (tehučka redakcija), Sabira Piragić (desk), Nada Puvačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Smajić (branka), Dragiša Spremo (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas“: Ivan Andričić, Nusreta Borić, Predsjednik Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Prvi broj „Glas“ izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.

OKRUGLI STO O ODGOVORNOSTI KOMUNISTA U SISTEMU SOCIJALISTIČKOG SAMOUPRAVLJANJA

DO KRISTALNOG SJAJA

BANJALUKA, 10. maja. - Samoupravno društvo je u onoj mjeri samoupravno u kojoj je, zapravo, ono - odgovorno društvo! Ovakvo bi se, između ostalih brojnih mogućnosti, mogao rezimirati rezultat tročasovne diskusije za okruglim stolom o temi „Idejno-politički aspekti odgovornosti komunista u sistemu socijalističkog samoupravljanja“, održanom danas u Banjaluci. Raspravu je organizovao Opštinski komitet Saveza komunista BiH Banjaluka, i Centar za marksističko obrazovanje i političke studije „Veselin Masleša“, sa ciljem da se detaljnije sagledaju bitni aspekti odgovornosti komunista za razvoj socijalističkog samoupravnog odnosa, kako u teorijsko-idejnim, tako i u praktičnom značenjima.

Tako definisan cilj zacijelo je ostvaren, jer je o odgovornosti komunista govoreno na različite načine - otvoreno i, što je važno istaći, odgovorno! Tome valja dodati da je i društveni trenutak takav da za ove razgovore daje povoda. Jer, iako je tema, po sebi stara već dvadesetak godina - kako je izračunao jedan od diskutanta - i iako se sve to vrijeme govorilo o odgovornosti, njen značaj stalno raste - zbog toga što odgovornost u društvu stalno opada!

Ovakvo stanje posebno brine komuniste, jer - kao faktor svijesti najširih narodnih masa, Savez komunista treba da bude pokretač i ona snaga koja inicira razvoj odgovornih odnosa u društvu, i kroz te i takve (tj. odgovorne) odnose, afirmiše prije svega - interese radničke klase. Ovo piše u tezama za diskusiju. Ali, kako je u raspravi istaknuto,

IAKO SE O ODGOVORNOSTI U DRUŠTVU GOVORI SVE VIŠE I ČEŠĆE, ONA U PRAKSI STALNO OPADA

ni Savez komunista ne egzistira izvan društva - pa se i u njemu prelamaju mnogi odnosi male ili nikakve društvene odgovornosti. Tako je pitanje odgovornosti unutar Saveza komunista, samo po sebi, zauzelo centralno mjesto u diskusiji. Takođe je bilo pokušaja lučenja više uzroka odgovornosti - poput socijalnog, materijalnog, idejnog, organizacionog, a takođe je govoreno i o više vrsta odgovornosti, o ekonomskoj, samoupravnoj i slično, o odgovornosti baze i odgovornosti rukovodstva, - a spomenutje i subjektivni faktor.

Taj subjektivni faktor, koji je u vrijeme rata i revolucije, činio da postane stvarnost ono za što su postojale „mikroskopski“ male objektivne mogućnosti, danas je značajno oslabio. Ono što se dogovori, ne može da se sprovede! No, u ono vrijeme, svaki je komunista bio čovjek savršeno čistog moralnog lika. Otuda ne čudi što je jedna od misli - sa kojom su se svi složili - upravo ta da čei danas odgovornost u Savezu komunista značajno pojačati kada se lik komunista bude izbrusio do kristalnog sjaja. A kada odgovornost, sasvim onim što ona podrazumijeva, bude i u partijskom životu svakodnevnog pojauva, mnoge će se boljke u društvu rješavati i liječiti znatno lakše.

Dejan SOČANSKI

MODERNIZACIJE I ELEKTRIFIKACIJE UNSKE PRUGE

Električni voz - prvog juna

Iz Bosanskog Novog u Bihać - prvi električni voz krećuće prvog juna

BIHAĆ, 10. maja - Danas je u Bihaću održan sastanak na kome je analiziran dosadašnji rad na modernizaciji i elektrifikaciji unske pruge. Tom prilikom je konstatovano da se radovi na ovoj važnoj željezničkoj saobraćajnici odvijaju prema predviđenom planu.

Završavaju se posljednji poslovi i pruga će biti puštena pod napon u predviđenom

roku. Tako će prvi električni voz iz Bosanskog Novog stići u Bihać 1. juna. Potrebno je posebno naglasiti da su radnici radili u toku čitave zime i na minus 20 stepeni Celzijusovih. Kao rezultat takvog rada je privođenje kraju radova na modernizaciji pruge. Treba reći i to da su brigadisti lokalne radne akcije Bihać 84 prvi otpočeli radove na modernizaciji pruge. Ove godine već 1. juna kreće i savezna omladinska radna akcija Bihać 85, a brigadisti i brigadistkinje iz svih krajeva naše zemlje radiće na modernizaciji i elektrifikaciji unske pruge od Bihaća do Knina.

D. MUTIĆ

ZDRAVSTVO

SREDSTVA KAMEN SPOTICANJA

LAKTAŠI, 10. maja - Na današnjoj sjednici Skupštine Osnovne zajednice zdravstvene zaštite u Laktašima razmatrani su između ostalog, izvještaji o poslovanju SIZ-a Banjaluka i Osnovne zajednice Laktaši u prošloj godini, te izvještaj o radu Doma zdravlja sa osvrtom zdravstvene zaštite stanovništva.

Konstatovano je da se složena situacija u zdravstvu produžava. Tako je Osnovna zajednica u 1984. godini iskazala gubitak od 11 miliona 377 hiljada dinara, a za prvo tromesečje ove godine 830 hiljada dinara. Manjak su uz ostalo prouzrokovali enormno povećani troškovi lijekova, a i velika stopa bolovanja koja je ovdje dostigla 5,40 procenata.

OSNOVNA ZAJEDNICA ZDRAVSTVA IMALA JE GUBITAK U PRVOM TROMJESEČJU OD 830 HILJADA DINARA

Što se tiče izvještaja o radu Doma zdravlja, rečeno je da je većina poslova iz oblasti zdravstvene zaštite uspješno izvršena, ali da se ona može još unaprijediti otklanjanjem nekih subjektivnih slabosti ovoj zdravstvenoj organizaciji.

Posebno zabrinjavaju izvještaji sa sistematskih pregleda učenika osnovnih škola, te porast malignih oboljenja, alkoholizma, nervnih i bubrenih bolesti koje zdravstveni radnici sve više vezuju za zagađenost okoline i naročito voda na području komune.

B. D.

SJEDNICA OPŠTINSKOG KOMITETA SK ČELINAC

Brže provoditi zadatke

ČELINAC, 10. maja - Rasprava o Prijedlogu zaključaka 13. sjednice CK SKJ u partijskim organizacijama čelinačke komune pokrenula je široku političku akciju na sagledavanju organizacione i akcione osposobljenosti ostvarivanja vodeće uloge SK u vlastitim sredinama. Iskustva pokazuju da se u pojedinim osnovnim organizacijama Saveza komunista moraju mijenjati metodi i sadržaji rada. Po pojedinim pitanjima kao što su zapošljavanje, stambeni problemi, zaštita životnog standarda radnika sa nižim primanjima pa i poslovanje, olako su shvaćena i sporo su se izvršavali utvrđeni zadaci.

Zaključci 16. sjednice CK SKJ, rečeno je na današnjoj sjednici Opštinskog komiteta Čelinac, prije svega traže viši stepen odgovornosti. Svakodnevnim djelovanjem komunisti moraju unositi optimizam u provođenje akcija i zaključaka. U narednom periodu aktivnost SK

● Iskustvo pokazuje da se u pojedinim osnovnim organizacijama Saveza komunista u Čelincu moraju mijenjati metodi i sadržaj rada

● Zapošljavanju, stambenim problemima, zaštiti životnog standarda radnika sa nižim primanjima, kao i poslovanju - potrebno posvetiti posebnu pažnju

mora se usmjeriti na dosljedno provođenje politike ekonomske stabilizacije, ostvarivanje planova proizvodnje, smanjenje troškova poslovanja, povećanje izvoza i ličnih dohodaka putem boljeg nagrađivanja prema radu.

Problem zapošljavanja mladih je sve izraženiji, što zahtijeva otklanjanje uskih grla i penzionisanje radnika koji su stekli uslove za odlazak u penziju. Prisutne su i slabosti u radu i aktivnostima mladih, posebno pojedinih rukovod-

tava u omladinskim organizacijama.

U organizacijama udruženog rada, koje su iskazale poslovne gubitke, neophodna je puna mobilizacija svih zaposlenih, kako bi se prevazišle teškoće i problemi privređivanja.

Sa zadacima dalje aktivnosti i rasprave o prijedlogu zaključaka 16. sjednice CK SKJ upoznaće se i sekretari partijskih organizacija ove komune.

S. MILIJEVIĆ

NAKON ISPRAČAJA ŠTAFETE MLADOSTI

Nepotrebna žurba

● Zbog žurbe ljudi iz republičke pratnje Štafetu mladosti nisu nosili mladići i djevojke koji su bili predviđeni

BANJALUKA, 10. maja - Štafeta mladosti, koju je prije nekoliko dana dočekalo i ispratilo gotovo 100 hiljada pionira, omladine i građana Banjaluke, već se nalazi daleko na svom putu ka Beogradu. Taj dan se naročito nosiocima Štafete obično urezivao duboko u sjećanje, jer nositi ovaj simbol ljubavi i odanosti Titovom djelu posebna je čast za sve mlade ljude.

Ove godine, nažalost, nije bilo tako. Taj događaj će mnogi Banjalučani sigurno brzo zaboraviti, a drugi će se opet sa sjetom prisjećati. Da bude tako, pobrinuli su se članovi republičke pratnje Štafete mladosti.

Organizacija priprema dočeka i ispraćaja Štafete mladosti u Banjaluci je izuzetno dobro obavljena. Tačno u sekundu smo „uštimali“ sve naše programe i aktivnosti, kako bi se uklopili u satnicu kretanja Štafete. Predviđjeli smo sve punktove i tačno vrijeme koliko će se na kojem mjestu Štafeta zadržati. Tako se nikako nije moglo desiti da Štafeta kasni sa našeg područja. Međutim, desilo se drugačije. Štafetu je omladina Banjaluke preuzela ranije nego što je trebalo, ali i pored toga drugov iz republičke pratnje su požurivali njeno kretanje sa svih punktova, kaže Enver Mulahasanović, predsjednik Opštinske konferencije SSO u Banjaluci.

Desilo se tako da je Štafeta mladosti kroz Banjaluku prohujala poput vihora. Pripremljeni programi na mnogim mjestima nisu održani onako kako su zamišljeni, a štafetu palicu nisu ponijeli ni mnogi mladići i djevojke koji su već bili predviđeni. Prosto im je oteta iz ruku. Iz za sada nepoznatih razloga - ljudi iz republičke pratnje presretali su nosioce Štafete, uzimali je u kola i velikom brzinom se upućivali dalje. Koliko je to bilo očito najbolje će posvjedočiti podatak da je omladina Banjaluke Štafetu mladosti preuzela u Vrbani 13 minuta ranije a do posljednjeg mjesta gdje se trebalo zadržati, to jest do Kasarne „Kozara“, je uranila čak 35 minuta. Onda nije ni čudo što se recimo desilo učenicima Poljoprivredno-tehnološkog školskog centra. Trebalo je da oni Štafetu mladosti pozdrave ispred svoje škole. Da bi stigli na vrijeme, skratili su časove i prijepodnevnj i popodnevnj smjeni. Međutim, kada su izašli na ulicu i načinili dugački špalir, prišao im je milicioner i obavijestio ih da je Štafeta mladosti prošla još prije pola sata. Možda bi se to isto dogodilo i u kasarni „Kozara“, gdje je pored vojnika i njihovih starješina Štafetu mladosti trebalo da dočekaju i isprate i učenici Osnovnih škola „Ivan Goran Kovačić“ i „Ranko Šipka“ i da sve za njen doček nije bilo spremno gotovo dva sata ranije. No i pored toga ni ovdje nije izveden planirani kulturno-zabavni program, jer je i ovdje Štafeta požurivana.

Cemu tolika žurba ljudi iz republičke pratnje Štafete mladosti u Banjaluci, nikome nije jasno. U Opštinskoj konferenciji omladine u Banjaluci su odlučili da zatraže zvanično objašnjenje. Možda će se to objašnjenje i dobiti i tako formalno ispraviti greška, vjerovatno pokretanjem nečije odgovornosti, za koju sigurno ima mnogo elemenata. Sigurno je da to neće moći popraviti grešku kod mladih ljudi koji su bili određeni da budu nosioci ovog najdražeg simbola odanosti Titovom djelu. No eto nisu, a živjeli su za taj dan. Tu grešku sigurno niko neće moći ispraviti.

V. DUBOČANIN

KOORDICIONI ODBOR OPK BANJALUKA ZA RAZVOJ PRIVREDE, SISTEMSKA PITANJA I EKONOMSKE ODNOSI SA INOSTRANSTVOM O NACRTIMA ZAKONA U OBLASTI DEVIZNOG POSLOVANJA

RASPRAVA SE NASTAVLJA

● Predstavnici privrednih sistema i članovi Koordinacionog odbora podržali nacrt „deviznih“ zakona, uz primjedbe koje je dala Privredna komora BiH

BANJALUKA, 10. maja - Uz primjedbe i prijedloge Republičke privredne komore, kao i primjedbe učesnika u raspravi - predstavnika velikih privrednih sistema i prisutnih delegata danas su na sastanku Koordinacionog odbora OPK Banjaluka za ekonomske odnose sa inostranstvom podržani nacrti tri zakonska dokumenta koji regulišu odnose u oblasti deviznog poslovanja.

To je Nacrt zakona o deviznom poslovanju, Zakona o prometu robe i usluga sa inostranstvom i Zakona o kreditnim odnosima sa inostranstvom.

O nacrtima pomenutih zakona raspravljaje iduće sedmice vijeća Savezne skupštine, pa se zbog poštovanja tog roka nije mogla obaviti podrobna i sveobuhvatnija rasprava među privrednim subjektima na području koje pokriva OPK Banjaluka, jer su se dosta kasno uključili u razmatranje predloženih nacrti - ocijenjeno je na današnjem skupu. Međutim, ukoliko je nešto propušteno u ovom prvom krugu, biće prilike da se to nadoknadi u toku rasprave o prijedlogu ovih zakonskih akata, koja se nadovezuje na ovu prvu etapu u proceduri do konačnog donošenja zakona.

N. S. F.

SJEDNICA KONFERENCIJE OO CRVENOG KRSTA BANJALUKA

AKCIJE U ZNAKU MLADIH

Na današnjoj sjednici Konferencije Opštinske organizacije Crvenog krsta Banjaluka evocirane su uspomene na lik druga Tita i obilježena četrdesetogodišnjica oslobođenja naše zemlje i pobjede nad fašizmom. Konstatovano je da Nedjelja Crvenog krsta, koja je počela 8. maja, na dan rođenja osnivača ove organizacije Anri Dinana i traje do 15. maja, dobro teče i da treba voditi računa o izvršavanju svih zadataka koje pred aktiviste postavlja utvrđeni program ove akcije.

Usvojen je i program aktivnosti podmlatka i omladine Crvenog krsta u godini koja je rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija proglašena Međunarodnom godinom omladine. Prema ovom programu angažovaće se mladi da više učestvuju u sveukupnom društvenom razvoju, a posebno kada su u pitanju obrazovanje i zapošljavanje.

U informaciji akciji „Pomoć gladnima u Africi“, koja je zvanično trajala od 15. februara do 31. marta, ali nije završena jer prihodi i dalje pristižu, kaže se da su mjesne i radne organizacije, te osnovne i srednje škole i fakulteti do 26. aprila prikupili tri miliona i sto dvadeset hiljada dinara. Treba istaći RO „Stočar“ sa prikupljenih 45 hiljada dinara, Mjesnu organizaciju Centar II sa prikupljenih 257 hiljada dinara, i osnovne škole „Borik“, „Georgi Stojkov Rakovski“ i „Kasim Hadžić“, čiji su učenici bili najaktivniji u provođenju ove akcije.

I. P.

BEZ „FILTERA“ ZA INFORMACIJE

● Na sjednici je u diskusiji istaknuto da se primjećuje da informacije koje stižu iz organizacija SK, naročito iz pojedinih opštinskih komiteta, često prolaze kroz „filtere“ i „dotjerane“ stižu na upućenu adresu

NOVI SAD, 10. maja (Tanjug) — Predsjedništvo Pokrajinskog komiteta SK Vojvodine nije zadovoljno sadašnjim stanjem političkog informisanja u Savezu komunista Vojvodine - od osnovnih i opštinskih organizacija do Pokrajinskog i Centralnog komiteta. Zato je na današnjoj sjednici, pod predsjedništvom Đorđa Stojčića, insistirano na potrebi izgrađivanja ovog sistema i osposobljavanja ljudi u njemu i na zaoštravanju odgovornosti za pravovremeno i sadržajno političko informisanje.

Jer, kako proističe iz uvodne riječi izvršnog sekretara Erdelji Karolija i rasprave članova Predsjedništva PK SKV, upravo takvo stanje u sistemu političkog informisanja je-

dan je od uzroka što nerijetko izostaju idejno-političke akcije ili kasne. Predloženo je da je riječ prvenstveno o idejno-političkom pitanju, jer ko nema „pravu informaciju u rukama nema ni situaciju“. Suština stvari je, po mišljenju Vukašina Lončara, u odnosu prema ovoj obavezi koja je jedna od bitnih funkcija u izgrađivanju idejnog i akcinog jedinstva u Savezu komunista. Dublja analiza bi pokazala da u tom pogledu ima neshvatanja ne samo u osnovnim organizacijama nego i u organima Saveza komunista. Otuda se mora zaoštriti odgovornost za izvršavanje ove obaveze, što posebno važi za pojedine opštinske komitete. Stipan Kopilović je ukazao na to da ne može biti valjanog sistema poli-

tičkog informisanja ako u njemu svoje pravo mjesto i ulogu nemaju osnovne i opštinske organizacije SK, ako ne djeluje u oba smjera - od „dolje“ do „gore“ i obrnuto. Kopilović naglašava da je prava politička informacija samo ona koja je brza, jasna, sadržajna - izvorna. On, međutim, primjećuje da informacije koje stižu iz organizacija SK, naročito iz pojedinih opštinskih komiteta, često prolaze kroz „filtere“ i „dotjerane“ stižu na upućenu adresu. Malo je, na primjer, pravih političkih informacija iz oblasti međunarodnih odnosa, stanju i odnosima u radnim kolektivima ili nekim drugim pitanjima. Često su to de mjere uopštene ili prazne da su neupotrebljive i ne služe za pokretanje akcije. Sreća Stajić smatra da je neophodna mnogo bolja povezanost osnovnih i opštinskih organizacija radi efikasnijeg informisanja, a Svetko Grbić naročito skreće pažnju na snagu i značaj žive riječi onih koji su bili na izvoru događaja.

ŠTAFETA MLADOSTI

U GRADU RUDARA

Iz Tuzle Štafeta mladosti krenula je put Srebrenika, a potom Orašja, Brčkog, Lopara, Ugljevika, Kalesije, Zvornika i Šeškovića, gdje je prenoćila.

TUZLA, 10. maja (Tanjug) — Štafeta mladosti danas oko devet, sati stigla je u Tuzlu, grad rudara i solara gdje je dočekana od velikog broja građana Tuzle i sjeveroistočne Bosne, od djevojačka i mladića, boraca, radnika, studenata.

Među mnogobrojnim Tuzlancima koji su dočekali i ispratili Štafetu mladosti bio je i podešelon pripadnika teritorijalne odbrane SR Bosne i Hercegovine, koji je učestvovao na paradi u Beogradu, povodom 9. maja Dana pobjede. Na svečanu tribinu u

Tuzli Štafetu mladosti donio je kopač iz rudnika lignita „Lipnica“ u Tuzli Salko Delić.

Prvi nosilac Savezne štafete mladosti sa svečane tribine u Tuzli bio je Halid Brkić, radnik fabrike soli u Tuzli.

Iz Tuzle Savezna štafeta mladosti krenula je put Srebrenika, a potom Orašja, Brčkog, Lopara, Ugljevika, Kalesije, Zvornika i Šeškovića, gdje će prenoćiti. U toku današnjeg dana Štafeta mladosti obići će najveći dio komunasjeveroistočne Bosne i ustaničkog Birča.

PRIVREDNA SARADNJA JUGOSLAVIJA — EFTA

VEĆI IZVOZ

U prošloj godini Jugoslavija je u Austriju, Švajcarsku, Švedsku, Norvešku, Finsku, Island i Portugaliju povećala izvoz za 13 odsto, dok je uvoz ostao nepromijenjen u odnosu na 1983. godinu

BEOGRAD, 10. maja — Jugoslovenski izvoz u zemlje članice Evropske asocijacije slobodne trgovine (EFTA) dostigao je lani blizu 509 miliona dolara, što je za 13 odsto više nego 1983. godine. Uvoz je istovremeno ostao nepromijenjen i iznosio 826 miliona dolara.

Obezbeđivanje povoljnih i dugoročno stabilnih uslova za trajno povećanje izvoza i

uravnoteženje robne razmjene predstavlja značajan interes Jugoslavije u saradnji sa ovom zapadnoevropskom privrednom integracijom, koja danas obilježava godišnjicu osnivanja.

Jugoslavija učestvuje sa svega 0,4 odsto u uvozu i izvozu Austrije, Švajcarske, Švedske, Norveške, Finske, Islanda i Portugalije, država koje sačinjavaju savez EFTA. Na razmje-

nu sa tim zemljama otpada, međutim, šest odsto jugoslovenske spoljne trgovine.

Potpisivanje deklaracije o unapređenju privredne saradnje Jugoslavija - EFTA juna 1983. u norveškom gradu Bergenu doprinijelo je da u međuvremenu porastu ne samo robna razmjena, već i industrijska kooperacija, turizam, transport i drugi vidovi međusobnih privrednih veza.

Juna ove godine održaće se sastanak privrednika Jugoslavije i zemalja EFTA posvećeni jačanju saradnje u oblasti proizvodnje i prodaje električnih aparata za domaćinstvo kao i voća, povrća, preradevina i pića.

POSKUPLJENJA INDUSTRIJSKIH PROIZVODA

ZABRINJAVAJUĆI RAST CIJENA

Najveći porast cijena imala je crna metalurgija u kojoj su svi proizvodi poskupjeli

BEOGRAD, 10. maja (Tanjug) — Cijene industrijskih proizvoda povećane su u aprilu za 7,1 odsto - saopštio je Savezni zavod za statistiku. Tako je uz ovo poskupljenje ukupan rast cijena ovih proizvoda u poređenju s decembrom 1984. dostigao vrlo visokih 30,5 procenata. Da je riječ o zabrinjavajućim tendencijama svjedoči podatak o tome da su ovogodišnje aprilske cijene za 89,1 odsto veće nego lani u istom mjesecu.

Prošlomjesečnim poskupljenjima najviše su, posmatrano po namjeni potrošnje, „kumovali“ materijali za reprodukciju sa porastom cijena od 9,5 odsto. Sredstva rada su skuplja za pet, roba za ličnu potrošnju 3,5 a ostali proizvodi za 6,4 odsto.

Po granama djelatnosti najveći porast imala je crna metalurgija - čak 35,4 odsto. U ovoj grani su promijenjene cijene svim proizvodima. Pića su skuplja za 14,5, električne mašine i aparati za 13,4 bazni hemijski proizvodi za 12,6.

U ovoj poplavi visokih povećanja cijena pažnju privlači sezonsko pojeftinjenje električne energije od 24,4 procenta. Od tridesetak grana i djelatnosti samo četiri nisu proteklog mjeseca pomjerale cijene.

OTVOREN MEĐUNARODNI POLJOPRIVREDNI SAJAM

NOVI SAD, 10. maja (Tanjug) — Potpredsjednik SIV-a Janez Zemljarič danas je u Novom Sadu otvorio 52. Međunarodni poljoprivredni sajam, na kojem učestvuje više od 1.600 izlagača iz 75 zemalja sa svih kontinenata. Među izlagačima su čak 54 zemlje u razvoju, što ovoj međunarodnoj specijalizovanoj priredbi daje posebnu karakteristiku.

Otvaranju sajma prisustvovali su mnogobrojni predstavnici iz Federacije, republika i pokrajina, poslovni ljudi i gosti iz naše zemlje i inostranstva, kao i učesnici ministarskog „Okruglog stola“ u Novom Sadu, posvećenog proizvodnji hrane i saradnji u agroindustriji zemalja u razvoju.

TURIZAM NA JUŽNOM JADRANU

ATRAKTIVAN IZLETNIČKI PROGRAM

Tokom turističke sezone južnim Jadranom će krstariti putnički brod „Vladimir Nazor“, namijenjen izletnicima, a koji je nedavno detaljno preuređen

DUBROVNIK, 10. maja — Putnički brod riječke Jadrolinije „Vladimir Nazor“ u aranžmanu putničke agencije

„Kvarner - ekspres“ iz Opatije, poslovne Dubrovnik ponovo je u eksploataciji. Ovaj će brod, nakon što je temeljito preuređen, sve do kraja oktobra služiti za izlete na južnom Jadranu. Već prvo njegovo putovanje iz Budve do Dubrovnika koristilo je blizu 300 turista.

Brod može prevoziti 550 putnika, a održavat će redovne jednodnevne izlete na relacijama: Budva - Herceg Novi - Dubrovnik, Tivat - Herceg Novi - Dubrovnik, Kotor - Herceg Novi - Dubrovnik, Cavtat - Dubrovnik - Korčula i Cavtat - Dubrovnik - Mljetska jezera i obratno. Pored toga „preuređen“ Vladimir Nazor“ koristiće se i za noćne šetnje te povremeno i za druge izletničke programe.

SARAJEVO

IZLOŽBA STVARALAŠTVA BEKIRA MISIRLIĆA

SARAJEVO, 10. maja (Tanjug) — U Muzeju 14. zimskih olimpijskih igara u Sarajevu otvorena je samostalna izložba banjalučkog likovnog stvaraoča Bekira Misirlića. Sarajevskoj likovnoj publici ovaj stvaralac predstavio se sa oko 100 radova - 40 slika i 60 eksponata male keramike.

Bekir Misirlić završio je višu Pedagošku školu - likovni odsjek. Izlaže od 1952. godine. Od 1975. godine član je grupe „Prostor-oblik“ čije je djelovanje odigralo značajnu ulogu u savremenom likovnom stvaralaštvu u Bosni i Hercegovini. Trenutno radi i živi u Banjaluci.

U OKRUŽNOM SUDU U ZAGREBU

OSUĐENI ZA TERORISTIČKU AKTIVNOST

ZAGREB, 10. maja (Tanjug) — Veliko vijeće Okružnog suda u Zagrebu, kome je predsjedavao sudac mr Ilija Ivanić, izreklo je danas presude optuženima za neprijateljsku djelatnost i pripremanje terorističkih akata protiv SFRJ.

Prvooptuženi Filip Bagić (36) pravnik iz Zeline, osuđen je na 15 godina zatvora, jer je, kako je obrazložio sudac Ilija Ivanić, nedvojbeno utvrđeno da je počinio krivična djela koja mu je stavljala na teret optužnica. On je u direktnoj sprezi sa ustaškim terorističkim organizacijama u inostranstvu organizirao neprijateljsku djelatnost u našoj zemlji, preuzimao i rasturao propagandni materijal, oružje, municiju i eksploziv radi terorističkog djelovanja protiv SFRJ.

Filip Bagić je bio jedan od ideologa kleronacionalističke i terorističke aktivnosti djelujući među mladim ljudima, okupljajući ih i organizirajući radi neprijateljske djelatnosti. Pored oružja, eksploziva i eksplozivnih naprava, koje su prenesene u zemlju s ciljem da se njihovom upotrebom stvori osjećaj straha, ugroženosti i nespokojsva kod građana, rasturao je i propagandni materijal u kojem, pored ostalog, piše „smrt Jugoslaviji“ što znači i smrt njenom narodu, rečeno je u obrazloženju presude.

Ovakva aktivnost kleronacionalizma u posljednje je vrijeme izrazito pojačana u sprezi sa terorističkim organizacijama vani - rekao je sudac mr Ilija Ivanić navodeći niz primjera iz djelovanja Bagića i drugih optuženih koji to potvrđuju. Posebno je tu prisutna i propaganda koja je naročito usmjerena prema mladima s ciljem da ih se indoktrinira protiv SFRJ.

Jedan od značajnih zadataka Filipa Bagića bio je upravo i to. Smatramo, istakao je Ivanić, da svi oni zahtjevi koji se u posljednje vrijeme čuju, a čuli su se čak i u odbrani optuženih na ovom suđenju, da se neprijateljska propaganda ne treba smatrati krivičnim djelom, je apsolutno neprihvatljiva. Takva aktivnost, to se pokazalo i na primjeru ovog suđenja, je opasna gotovo koliko i baratanje sa eksplozivom.

Zdravko Kasalo (36) privatni obrtnik je za pripremanje terorističkih akata, neprijateljske propagande i drugih aktivnosti protiv SFRJ, kao jedan od pripadnika udarne terorističke grupe zajedno sa Bagićem koji je bio voda, zatim sa Tomom Bučijem, Matom Orlovićem i Željkom Pelivanom, osuđen na osam godina zatvora.

Tomu Buči (30) inženjer elektrotehnike iz Sesveta, je osuđen na pet, Željko Pelivan (27) elektrotehničar iz Sesveta na šest, a Mato Orlović (29) inženjer šumarstva iz Zagreba na dvije godine zatvora.

Ivan Beljan (36) inženjer biologije iz Trogira osuđen je na dvije godine i šest mjeseci zatvora, a Luka Koldžić (37) iz Zagreba, Tomislav Kasalo (24) iz Sesveta, Petar Hrga (28) iz Sesveta i Nediljko Serdarušić (29) iz Zagreba na po godinu dana zatvora.

Gvido Piasevoli (26) student iz Splita osuđen je na sedam mjeseci zatvora.

Sudac mr Ilija Ivanić, rekao je na kraju u obrazloženju presude, da od oružja, eksploziva i eksplozivnih naprava s kojima su baratali optuženi za terorističku aktivnost, nije nitko poginuo isključivo zato da što su na vrijeme otkriveni od organa koji djeluju u sistemu opštenarodne obrane i društvene samozaštite zajedno saradnim ljudima i građanima.

MURA PRIJETI POPLAVOM

ČAKOVEC, 10. maja (Tanjug) — U priobalnom dijelu rijeke Mure na području Medimurja danas prije podne proglašeno je vanredno stanje odbrane od poplave. Zbog obilnih kiša, kao i topljenja snijega u višim predjelima, znatno je porastao vodostaj Mure, koji je danas kod Murskog Središća iznosio 325 centimetara, a kod Goričana čak 390 centimetara iznad normale.

Opasnost od izlivanja Mure povećana je i zbog visokog vodostaja Drave koji je u porastu. Najkritičnije je na rječnom u toku Mure nizvodno od Kotribe, gdje se ova rijeka uliva u Dravu. Nadležne službe vodoprivrede, kao i Opštinskog štaba civilne zaštite, preduzimaju potrebne mjere kako bi se spriječilo izlivanje visokih voda Mure na zemljišta u njenom priobalju.

BRAZIL

LEGALIZOVANA KOMUNISTIČKA PARTIJA

Na unutrašnjem planu KP Brazila je kao jedan od ciljeva postavila „demokratiju masa uz učešće čitave baze, od sindikata do vjerskih udruženja i zajednica, dok se na spoljnom planu komunisti zalažu za nesvrstanu politiku

RIO DE ŽANEIRO, 10. maja (Tanjug) — Reformom partijskog sistema, koju je brazilski Kongres usvojio, prije dva dana, u Brazilu je legalizovano i djelovanje KP Brazila, čiji je rad bio zabranjen još od 1947. godine.

Smatra se da u Brazilu sada ima nekoliko desetina hiljada članova KP Brazila i male ekstremno ortodoksne brazilске Komunističke partije.

KP Brazila je uspjela da jedan broj njenih članova ili njoj bliskih ličnosti bude izabrano u Savezni i pokrajinske parlamente. Ona je to činila tako što ih

je kandidovala na listama Demokratskog pokreta Brazila (MDB) ovih dana preminulog brazilskog predsjednika Tankreda Nevesa (Tancredo Neves).

Jedan od uslova za legalizaciju KP Brazila bilo je objavljivanje partijskog programa koji se ne kosi sa Ustavom i zakonima parlamentarne demokratije. KP Brazila je u programu naglasila da je u potpunosti samostalna nacionalna stranka koja se i na spoljnom planu bori, prije svega za mir, kao predušlov za izgradnju socijalizma. S tim u vezi se brazilski komunisti zalažu i za nesvrstanu spoljnu politiku zemlje.

Na unutrašnjem planu, KP Brazila je kao jedan od ciljeva postavila „Demokratiju masa“, uz učešće čitave baze, od sindikata do vjerskih udruženja i zajednica. Na taj način, kako smatra KPB, se može izmijeniti kapitalističko društveno uređenje uklanjanjem uticaja stranih i domaćih monopola, ukinuti latifundije i krenuti u izgradnju socijalizma.

SENZACIONALNO OTKRICE BIVŠEG LEGIONARA

ZAROBLJENICI — ZA ATOMSKI EKSPERIMENT

● Bivši legionar optužio Francuze da su prilikom probe svoje prve atomske bombe, aprila 1960. godine u alžirskoj Sahari, u blizini mjesta eksplozije doveli zarobljene Alžirce da bi vidjeli kakvi su efekti radijacije na ljudskom tijelu

ALŽIR, 10. maja (Tanjug) — Jedan bivši pripadnik francuske Legije stranaca, koji živi u SR Njemačkoj, izjavio je na alžirskoj televiziji da su Francuzi prilikom probe svoje prve atomske bombe, aprila 1960. godine u alžirskoj Sahari, u blizini mjesta eksplozije doveli sto zarobljenih alžirskih mudžahidina da bi vidjeli kakvi su efekti atomske radijacije na ljudskom tijelu.

Njegovu tvrdnju koja je na milione ovdašnjih gledalaca djelovala kao senzacionalno otkriće, televizija je emitovala u okviru dokumentarnog filma posvećenog posljednjim godinama francuske kolonijalne vlasti. Riječ je, prema ovom svjedočenju, o probi prve

francuske atomske borbe izvedenoj 1. aprila 1960. u području Regana u jugozapadnom dijelu Alžirske Sahare. Zarobljenici su navodno bili postavljeni na dva kilometra daleko od mjesta eksplozije, a intervuisani Nijemac - legionar je, kako tvrdi, bio u grupi koja ih je prebacila na to mjesto.

„Zločin protiv čovječanstva među tolikim drugim zločinima francuskog kolonijalizma“ - na to se svodi komentar alžirske agencije APS u informaciji o dokumentarnom filmu emitovanom u srijedu uveče na alžirskoj televiziji. Dokumentarac je, inače, pretežno zasnovan na francuskim filmskim arhivima.

LIBAN

NESIGURNO ZATIŠJE

BEJRUT, 10. maja - Sporadični sukobi vjerskih milicija na „Zelenoj liniji“ razdvajanja istočnog i zapadnog Bejruta u toku protekle noći i danas ugrožavaju nesigurno zatišje, onemogućavaju uklanjanje barikada i drže zatvorenim sve prilaze između dva dijela libanske predhodnice. Kako javlja dopisnik Tanjuga, uzaludna su sva nastojanja specijalnog komiteta za nadzor primirja. Sukobi u Bejrutu nastavlja se, promenljivim intenzitetom, već 13 dana uprkos nekim znacima političkog popuštanja i neočekivanog, gotovo nevjerovalnog zaokreta u stavovima ekstremne hrišćanske desnice okupljene oko novog rukovodstva „Libanskih snaga“, oružane formacije hrišćanske „Partije falange“.

ŠRI LANKA

SUKOBI SEPARATISTA I VOJSKE

KOLOMBO, 10. maja (AP) — Tri vojnika i 17 gerilaca poginulo je juče na sjeveru Šri Lanke u okršajima između tamilskih separatista i snaga bezbjednosti, saopštilo je Ministarstvo informacija.

U napadu na državnu Radiostanicu u Kokavilu, u distriktu labe-na, gerilci su koristili buldožere i improvizovana oklopna vozila, kaže se u zvaničnom saopštenju. Tom prilikom je jedan vojnik ubijen i nekoliko je ranjeno, a poginulo je osam gerilaca.

Na sjeveru zemlje došlo je do još dva incidenta. Jedan se dogodio kada je jedan patrola naletjela na minu, pri čemu je jedan vojnik poginuo, a u pucnjavi koja je uslijedila ubijeno je 9 terorista. U drugom incidentu je poginuo jedan major, što je drugi slučaj da strada oficir višeg ranga, otkako je novembra prošle godine poginuo jedan pukovnik.

SPORAZUM GRČKE I POLJSKE

PRAVO NA PENZIJU

ATINA, 10. maja (Tanjug) — Atina i Varšava upravo su sklopile sporazum na osnovu kojeg će svi bivši grčki partizani koji su se vratili ili namjeravaju da se vrate u zemlju iz Poljske dobiti pravo na grčku penziju.

Sticanje prava na penziju odnosi se na oko 5.800 bivših grčkih partizana zaposlenih u Poljskoj. Oni su se tamo iselili neposredno po završetku građanskog rata 1949. godine, da bi, prije tri i po godine, po dolasku socijalista na vlast, dobili dozvolu da se vrate u domovinu.

Poljska će u penzioni fond grčkog Socijalnog osiguranja uplatiti 14,5 miliona dolara u roku od pet godina za ovu namjenu.

SAD

PRIVATNA POMOĆ NIKARAGVANSKIM

KONTRAREVOLUCIONARIMA

VAŠINGTON, 10. maja (Tanjug) — Pošto je američki Kongres odbacio zahtjev predsjednika Regana za pomoć nikaragvanskim kontrarevolucionarima, najkonzervativnije snage u Sjedinjenim Američkim državama odlučile su da same prikupe fondove kako bi finasirale „rat“ protiv sandinista.

U akciji nazvanoj „Nikaragvanski front slobode“ uključeni su list Vašington Tajms, jedna od najkonzervativnijih publikacija u zemlji

i njegov vlasnik južnokorejski sveštenik Mun, osnivač crkve ujedinstvanja, poznate po zagriženom konzervativizmu i antikomunizmu. Na čelu Organizacionog komiteta nalazi se bivši američki ministar finansija Vilijam Sajmon i doskorašnja ambasadorica Sjedinjenih Američkih država u Ujedinjenim Nacijama Džin Kirkpatrik. Njihov cilj je da za „kontraše“ u Nikaragvi prikupe 14 miliona dolara, koliko je od Kongresa za tu namjenu tražio Regan.

PERTINIJU SOVJETSKO ODLIKOVANJE

RIM, 10. maja - Kako javlja ANSA, Italijanskom predsjedniku Sandro Pertiniju u Rimu uručeno visoko sovjetsko odlikovanje - Orden crvenog zastavskog rata prvog reda - kojim ga je prošle nedjelje odlikovao Prezidium vrhovnog Sovjeta za „veliki lični doprinos borbi protiv fašizma“.

Orden je Italijanskom predsjedniku uručio sovjetski ambasador u Rimu Nikolaj Lunkov.

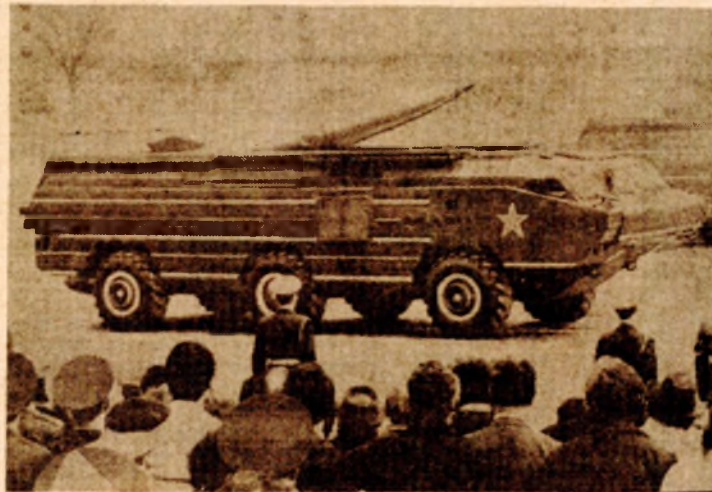
MOSKVA

POSILIJE MOSKOVSKE PROSLAVE

OD DOPISNIKA
TANJUGA

NOVI SUSRET NADE

● Razmjena telegrama između Kremlija i Bijele kuće, sačuvala šanse za sovjetsko-američki susret na vrhu, između Gromika i Šulca, koji će se uskoro sresti u Beču

Sa vojne parade u Moskvi: Sovjetski SS-21 nuklearni projektil prikazan prvi put na Crvenom trgu na Dan pobjede

MOSKVA, 10. maja — Na Crvenom trgu, gdje se juče slavila 40-godišnjica pobjede nad fašizmom, nije bilo delegacija SAD i Velike Britanije, iako im je zvanična Moskva upućila pozive. Te dvije velike članice antihitlerovske koalicije su, kao i sve članice NATO, predstavljali vojni atašee koji su potom bili sovjetski zvanični gosti na prijemu u Kremliju.

Dugački red stranih diplomata koji su za vrijeme prijema čekali da domaćinima čestitaju praznik pobjede, zaustavio se kada je američki ambasador u Moskvi Hartman pružio ruku sovjetskom lideru Gorbačovu. Hartman je kasnije američkim novinarima izjavio da je tom prilikom „razmijenio nekoliko rečenica o bečkom susretu Šulca sa Gromikom“, ali je odbio da iznese detalje. Izvjesno je da Kremli i Bijela kuća pridaju veliki značaj dijalogu koji će kroz koji dan voditi na proslavi austrijskog državnog ugovora njihovi šefovi diplomatija.

DIJALOG SVE DELIKATNIJI

Prema ovdašnjim analizama, dijalog će biti teži i delikatniji od onog koji su dvije velesile vodile na početku ove godine u Ženevi, i od kojeg je svijet očekivao da će otvoriti nove stranice u borbi za razoržanje i u odnosima Moskve i Vašingtona. Sve što je slijedilo počelo je da topi taj optimizam, jer su se pregovarači već poslije prve runde počeli međusobno žestoko optuživati. Zvanična Moskva je američku poziciju na pregovorima kvalifikovala kao „opstrukciju“, a Vašington je uzvatio optužbom da „sporazum koči sovjetska strana“. Strani posmatrači i analitičari, imajući u vidu insistiranje SAD da

se iz paketa o nuklearnom oružju izdvoji istraživanje antiraketnog satelitskog sistema, pitali su se nije li se Šulc „zaletio“ za formulaciju svog dogovora sa Gromikom da se pregovara „o svimpitanjima koje se tiču nuklearnog i kosmičkog oružja“. Njihov novi bečki susret, kako se tvrdi u ovdašnjim domaćim krugovima treba da „razveže taj čvor“, jer ženevski pregovori ulaze već u čorsokak. Sovjetska štampa je do sada u nekoliko navrata dala do znanja da pregovora o smanjenju nuklearnih arsenala na zemlji nema, ako se ne spriječi militarizacija kosmosa. To je ponovljeno i u

govorima i porukama koje su Vašingtonu i Zapadnoj Evropi upućene povodom Dana pobjede iz Kremlija i sa Crvenog trga.

„NEZAMISLIV SPORAZUM“

Čak je precizirano da je zaustavljanje trke u nuklearnom naoružanju na Zemlji „nezamislivo u uslovima militarizacije kosmosa“. Zato sovjetski vrh očekuje da druga strana u Beču definitivno odredi svoju poziciju prema tom pitanju, jer ženevski pregovori za Kremli „gube smisao“ ako pregovarači jedne i

druge zemlje ostanu na svojim sadašnjim „zabunkerisanim“ pozicijama.

Poslije svečane akademije u Kremliju i Reganove posjete groblju nacistu u Bitburgu kao i njegovog govora u Strasburu, izgledalo je da su svi kanali na relaciji Moskva-Vašington potpuno blokirani. Tim prije što se do srijede naveče još nije znalo hoće li se Regan sjetiti savezništva svoje zemlje iz antihitlerovske koalicije i poslati telegram Gorbačovu. Margaret Tačer i Fransoa Miteran su ga u tome preduhitрили i odavde gledano njegova poruka stigla je u Moskvu sa zakašnjenjem. Jer, samo nekoliko časova prije toga TAS ga je optužio da je svojim govorom u Evropskom parlamentu pribjegao insinucijama protiv Sovjetskog Saveza i da je falsifikovao njegovu spoljnu politiku, iz čega je izvučen zaključak da to „ni na koji način ne može doprinijeti stabilizaciji odnosa“ između dviju velesila.

Uz to je konstatovano da se predsjednik SAD ni povodom 40-godišnjice pobjede nije mogao sjetiti nikakvih lijepih riječi na adresu saveznika iz antihitlerovske koalicije kome su Reganovi prethodnici u Bijeloj kući priznavali da je podnio najveći teret u razbijanju fašizma. „Svoje cvijeće Regan je već bio položio na drugo mjesto“. Sadržaj telegrama američkog predsjednika donekle je ublažio taj, najcrnji dio ove moskovske optužbe i ponovo su ovdje oživjele nade da se na relaciji Bijela kuća - Kremli „još nešto može uraditi“. Čeka se epilog susreta Šulca i Gromika koji će u „paketu“ razmatrati perspektive druge runde ženevskih pregovora i američko-sovjetskog susreta na vrhu.

Slavko STANIĆ

Dr Mičo Carević: Status kvo iz klasičnih razloga

Ko sprečava promjene

U pojedinim etapama i zaokretima bilo je jednostavnih nalivnih i voluntarističkih koncepcija. Na primjer, o brzom transformaciji KPJ u SKJ, mogućnosti razvoja samoupravljanja u okvirima predstavničkog sistema i klasičnog preduzeća, provođenju privredne reforme bez mijenjanja političkog sistema, razvoju samostalnih republičkih i pokrajinskih organizacija Saveza komunista i jedinstvenog SKJ, prihvatanje fetiša samostalnosti u razvoju svih dijelova sistema, bez elementarnog jedinstvenog usmjerenja socijalističkog razvoja Jugoslavije kao cjeline, itd. Umjesto stalne naučne analize socijalističkih procesa, javio se pragmatizam, voluntarizam i laicizam.

marginalnim popravkama političkog sistema.

Vladavina fraza

● Zašto tako dugo traju rasprave o promjenama? Nije li se i Društveni savjet za pitanja društvenog uređenja pretvorio u tijelo za međurepubličko i pokrajinsko dogovaranje?

- Savezni društveni savjet je pripremio sedam separata o kojima je vođena rasprava, posebno intenzivna posljednje dvije godine. Ti razgovori uglavnom liče na reviju mišljenja, često vrlo različitih i teško usaglašivih, tako da još nema osnovne saglasnosti u tome šta treba mijenjati. U dosadašnjim raspravama učestvovali su mnogi ljudi koji ne vole nove stvari, pogotovo oni koji su sticajem okolnosti postali konformisti, stekli pozicije i „sjeli“ na društvene tokove, čiji su oni i njihovi interesi mjera. Zbog toga se često ponavljaju iste stvari, vode beskrajne diskusije koje polaze od početka. To u narodu stvara odioznost i pasivnu rezistenciju. Tako se nastavlja vladavina fraza, za koje je Lenjin rekao da je fraziranje vid kontrarevolucije. Narod traži jasne stavove i promjene.

Savezni društveni savjet za pitanja društvenog uređenja pripremio je obiman materijal koji sadrži analitičko-kritičke konstatacije o stanju političkog sistema, ali su mnogi prijedlozi uopšteni i nedovoljni. I Savjet je ograničen razlikama koje postoje u republikama i pokrajinama o promjenama u političkom sistemu. Njegovi članovi ponašaju se često kao delegati koji nastupaju po principu imperativnog mandata.

● Ipak, i pored svih nesuglasica, u kojem pravcu možemo očekivati promjene koje bi politički sistem otvorile ka daljem razvoju samoupravljanja?

- Teško je to reći, s obzirom na postojeći raspored društvene moći, naročito u republikama i pokrajinama. Osnovni pravac reformi može biti ukidanje dualizma političkog sistema i njegovo razvijanje samo na jednom kolosijeku - samoupravnom. To bi značilo postepeno ukidanje državno-partijskog kompleksa policentričnog tipa koji predstavlja izrazito retrogradni vid sistema. On je porušio prednosti centralnog etatizma, ali novo ništa nije dao. To ne znači ukidanje ni državnih ni partijskih funkcija, koje država ima u svakom modernom društvu, ni partije kao integrišuće društvene snage, već njihovo stavljanje u funkciju samoupravno organizovanog društva. Naša država je još uvijek suviše autoritarna država koja upravlja građanima, umjesto da oni upravljaju njom.

Osim toga, promjene treba tražiti i u mijenjanju načina upravljanja u organizacijama udruženog rada - samoupravnih, izvršnih, poslovnih organa. Sada su njihove karte suviše izmiješane.

„Neodlučnost“ kao izgovor

● Posebno je zanimljivo pratiti oprečne stavove o Ustavu iz 1974. godine. U istom političkom govoru može se sresti zalaganje za promjene političkog sistema, ali i tvrdokorno odbijanje da se dira u Ustav. Da li su promjene moguće ukoliko ustavne postavke ostaju ovakve kakve jesu?

- Ustav iz 1963. mijenjan je u tri navrata, sa 42 ustavna amandmana. Njima su izmijenjene dvije trećine Ustava i nikome to nije smetalo. Tražio se novi sistem društvenih odnosa. Sada je prisutno jedno stanovište da Ustav ne treba mijenjati. Takvo je gledište neprihvatljivo, jer do toga šta treba mijenjati treba doći kritičkom analizom sadašnjeg Ustava, a ne polaziti od apriorističkih stavova. U sadašnjem Ustavu ima kompromisnih odredaba, na primjer o načinu formiranja i funkcijama Saveznog vijeća, načinu provođenja zakona i drugih propisa Federacije, isticanje razvoja nacionalnih ekonomija na jedinstvenom tržištu.

Nije li bolje da se radničko neposredno samoupravljanje očisti od tehničkih, neformalnih, svaštarskih odluka, a neposredno samoupravljanje zadrži na strateškim odlukama, da očista uloga radničkih savjeta, a izvršne odluke donose izvršni i poslovodni organi za koje ima da odgovaraju. Na taj način bi se donekle riješio problem hipertrofije samoupravljanja. Sadašnji neposredni samoupravni zahtjevi, koji su postavljani pred samoupravljače, mogu se smatrati megalomanskim.

odnosi među društveno-političkim zajednicama bez elementarne koordinacije, nadzora i kontrole, obrazovanje svih organa Federacije na paritetnom sastavu itd.

Prema tome, nemalo ustavnih odredaba trebalo bi izmijeniti, a neke precizirati. Odbrana sadašnjeg Ustava od promjena leži u odbrani stečenih pozicija baš na osnovu ustavnih rješenja. Te stečene pozicije su osnovni uzrok koji stoji na putu promjenama u političkom sistemu. Zahtjev za promjenama ne znači promjene osnovne strateške orijentacije, već u okviru nje poboljšanja koja bi stvorila kohzistentniji sistem. Ali, po svemu sudeći, to će biti teško, jer su razlike zahvatile i vrhove SKJ.

U nekim partijskim dokumentima konstatuje se „neodlučnost“ organizovanih socijalističkih snaga u provođenju Programa stabilizacije, razvoja samoupravljanja na delegatskoj osnovi, da radnici ovladaju dohotkom, reprodukcijom itd. Ne ulazi se u to otkuda ta „neodlučnost“. Vjerovatno nije iz

● Politokratija ne želi ispustiti iz ruku monopol na višak rada, na ideologiju i vlast. Ona nikada nije ni imala ozbiljnu namjeru da razvija samoupravljanje i svoju moć na njega prenese. U tome su korijeni sadašnje krize koji imaju klasni karakter

psihofizičkih svojstava ljudi koji čine subjektivne snage, već iz njihovog socijalnog bića. A to onda nije „neodlučnost“ već nemogućnost da se djeluje na revolucionaran način, zbog socijalno-klasne i idejne heterogenosti. Iz istorije političkih partija zna se da one partije koje nisu bile sposobne da mijenjaju sebe, nisu bile u stanju da ostvare svoj program.

Monopoli moći

● Mogu li se sadašnji vrlo oprečni stavovi o sistemu tumačiti samo nepodudarnošću naučnih, teoretskih polazišta, ili je iza svega toga i mnogo dublja klasna pozadina?

- Zadržavanje statusa kvoa je klasne prirode, prije svega Nacionalna i regionalna birokratija brani interese „svoje“ radničke klase i nacije, ali pod svojim rukovodstvom. Separatizam i autonomizam postaju osnovne društvene vrijednosti. Oslobodilačko i revolucionarno geslo „bratstva i jedinstva“ u dužem periodu se svodi na nebuloznu parolu „zajedništva“, što se u praksi manifestuje u vidu življenja jednih pored drugih, a ne jednih s drugima. Maspokret, a naročito događaji na Kosovu, više nego potvrđuju ovu retrogradnu tendenciju. Politokratija ne želi ispustiti iz ruku monopol na višak rada, na ideologiju i vlast. Onakada nije ni imala ozbiljnu namjeru da razvija samoupravljanje i svoju moć na njega prenese. U tome su korijeni sadašnje krize koji imaju klasni karakter. Jedan socijalno klasni sloj sasvim uspješno se decenijama opire samoupravnim promjenama. On je deklarisan socijalističke procese svodio i zavarao u uhodane birokratske obrasce i na taj način efikasno sprečavao oslobodilački potencijal samoupravnog društva i zakivao energiju naroda.

Kritična tačka

● Ima dosta vrlo ozbiljnih prigovora da je teritorijalni princip organizovanja u društvu potpuno nadvladao funkcionalnu, samoupravnu organizaciju radničke klase.

- Ustavim uređenjem naše društveno-političke zajednice su definisane kao teritorijalne zajednice koje vrše vlast i kao samoupravne zajednice. Prvu su funkciju enormno razvile, a drugu zapostavile. U tom teritorijalnom sistemu organizovanja imamo izraženo tvrdoglavost, skoro nepremostivo istrajavanje u lokalizmu, samodovoljnosti i zatvorenosti. Postavljaju se brane za neophodne civilizacijske komunikacije, a ne samo socijalističku izgradnju. Tu je čovjek prikovan u znaku Prudonove „zatvorene korporacije“. To nije samo snižavanje na nivo tupavosti, već se zatiru elementarne civilizacijske pretpostavke savremenog načina života. Pod ovim i drugim uticajima komplikovali su se i odnosi u Federaciji. Ona je svugdje u svijetu sistem koji ujedinjuje društva, a ne zbir posebnih društava. Ona je državno-pravni subjekat koji se ne može dovoditi u pitanje po volji članica. Kod nas može, jer je tome kumovao i ustav.

● Jednom prilikom ste rekli da je sasvim jasno da nas iz krize može izvući samo SKJ, ali ne ovakav kakav je danas. Obrazložite kakve bi preobražaje trebalo da doživi.

- Stvar je ne samo procjene, već i revolucionarnosti i hrabrosti za veće antibirokratske korake, da bi se izmijenilo postojeće stanje i oslobodila stvaralačka energija miliona ljudi. Taj korak uglavnom ovisi o sposobnosti spremnosti SKJ. Međutim, u njemu su odavno prisutne negativne tendencije zbog kojih opada njegova avangardna uloga. Po svom klasno-socijalnom sastavu i idejnom sklopu SKJ je sve manje radnička partija, a bez dominacije radnika nema ni njegove avangardnosti. Ona se ne mjeri samo brojem radnika, već time imaju li oni odlučujući uticaj u njoj. A svako može vidjeti da u SKJ nemaju. Savez komunista nije u stanju da odgovori na neugodno pitanje: otkuda to da je 40 godina na vlasti, a nije u stanju da radničku klasu dovede na vlast, već i dalje preuzima njenu ulogu.

Činovnički i sitnoburžoaski sastav u SK dostigao je kritičnu tačku i pod njegovim uplivom srozava se njegova idejno vodeća uloga. I tendencije federalizacije i potiskivanja demokratskog centralizma dovele su SKJ do kritične tačke postojanja kao jedinstvene komunističke organizacije radničke klase. Pojedini savezi komunista republika i pokrajina sve više stoje iza državno-nacionalnih interesa, a sve manje iza radničko-klasnih. SK dobija obilježje partije nacije. Zbog toga je sve manje sposoban da na vrijeme reaguje, mnogi mu događaji izmiču ispod uticaja, a on prelazi na dnevne intervencije. To dovodi do opadanja njegovog ugleda i tase neprijatna istina često prešućuje. Prešućuje se i to da je on - ovakav kakav jest, razjedinjjen u svojim redovima - ostao bez moći da povede široki društveni pokret za izlazak iz krize.

Zeljko JURIC

● Potrebi da se mijenja naš politički sistem socijalističkog samoupravljanja raspravlja se isto toliko dugo kao i o ekonomskoj i društvenoj krizi. Javnost je znatiželjna i nestrpljiva da sazna hoćemo li se zadovoljiti samo „kozmetikom“, „šminkanjem“ imaginarnim popravkama sistema ili će društvo smoci snage za ozbiljnije zahvate i radikalnije promjene koje bi omogućile brži i uspješniji razvoj samoupravljanja. U dosadašnjim razgovorima uočljiva je oštra polarizacija mišljenja i stavova - od tvrdokorne odbrane svega postojećeg do optuživanja političkog sistema i za ono za šta ne može biti kriv. No usprkos tome u javnosti preteže raspoloženje za smjelije poduhvate i mijenjanje svega što nam koči napredak.

Dr Mičo Carević, redovni profesor Pravnog fakulteta u Banjaluci, dugo se bavi političkim sistemom, učestvovao je u mnogim dosadašnjim razgovorima i raspravama i dobro poznaje sve njegove protivričnosti.

Prelomne šezdesete

Na početku razgovora za „Glas“ o ovoj tako važnoj temi, zapitali smo ga koje su najveće tekovine naše 40-godišnje socijalističke izgradnje, gdje smo, kada i zbog čega posustajali?

- Među najveće tekovine spada učvršćivanje naslijeđa narodno-oslobodilačke borbe, otpor brutalnom Staljinovom pritisku 1948-1953. godine, obnova zemlje rijetko viđenim entuzijazmom, rješavanje elementarnih egzistencijalnih problema radnih ljudi i građana, razvoj obrazovanja, zdravstva, komunikacija, mnogih drugih javnih službi, otvaranje procesa samoupravljanja 1950. godine i stvaranje jednog novog slobodarskog društva, izlazak Jugoslavije na međunarodnu scenu. I negdje šezdesetih godina ta revolucionarna energija počela je opadati, a nova se nije dovoljno proizvodila i unosila u društvene odnose.

Svaka revolucija, naročito socijalistička, dugotrajan je proces, koji se ne odvija po unaprijed utvrđenom tačnom planu. Hod ka novom društvu ujedno je hod po bespuću kroz koji uvijek treba tražiti izlaz. Ako u tome dođe do opuštanja i popuštanja, do čega je u nas došlo, revolucija neminovno dobija stranputice. Revoluciju nose milionske mase, ne elite, ne samo ličnosti, partije, države; oni su značajni faktori, ali ne mogu zamijeniti narod. U tome je u nas bilo grešaka.

● Beskrajne diskusije o političkom sistemu koje se uvijek vraćaju na početak, produžavaju vladavinu fraza. To u narodu stvara pasivnu rezistenciju. On traži jasne stavove i promjene

● Savez komunista nije u stanju da odgovori na neugodno pitanje: otkuda to da je 40 godina na vlasti, a nije u stanju da radničku klasu dovede na vlast, već i dalje preuzima njenu ulogu

nedovoljno prostudirane idejno-normativne elaboracije, što je postalo limitirajući faktor radikalizacije socijalističkih preobražaja u kojima bi radnička klasa imala odlučujuću ulogu. Zbog toga su se mnogi problemi u društveno-ekonomskom i političkom sistemu nagomilali i izazvali kriznu situaciju.

Sistem i praksa

● Da li su naučno dovoljno utemeljeni i opravdani stavovi po kojima je izvor ekonomske i društvene krize u sferi političkih odnosa, dakle u političkom sistemu? Naučna javnost uglavnom je saglasna da je tako, no „zvanična“ politika nije uvijek sklona takvoj ocjeni.

- Sadašnje stanje političkog sistema bitan je izvor ne samo ekonomske krize, već krize društva u cjelini. U početku javne rasprave o stanju društva dominiralo je mišljenje u oficijelnoj politici da je politički sistem dobar, samo treba mijenjati praksu! To ne samo da je laicizam, već i idealizam, i to sa naukom nema veze. Engels govori o tri oblika uticaja tzv „nadgradnje“ na „bazu“ društva, to jest na ekonomsku strukturu: usmjeravajući-progresivni, zatim kada „nadgradnja“ konzervira odnose i kada im daje sasvim drugi tok. Tu dijalektiku mi nismo dovoljno naučili, a još smo je manje primijenili. Ustav 1974. godine ističe udruženi rad i delegatski sistem kao suštinu novoga političkoga sistema, ali je paralelno ugradio i državno-partijski kompleks, pored kojeg se novi politički sistem nije mogao probiti. Sadašnji politički sistem karakteriše dualizam: policentrični etatizam u kojem dominira tehnobirokratski sloj, i samoupravljanje. Oni se međusobno blokiraju, što sistem čini kriznim. Jačanjem republika i pokrajina, pa i opština kao država, a sve manje kao samoupravnih zajednica - i SKJ i sve druge društveno-političke organizacije počele su imitirati funkcije države, a degenerisala je njihova uloga kao faktora društvene svijesti. I one su se pocijepale po posebnim interesima, što, takođe, uzrokuju krizu. Dok se nenapusti policentrični i etatizam, to jest teritorijalizacija skoro svih oblika ljudskog života i ne obezbijedi prevagu samoupravnog sistema - iz sadašnje situacije se ne može izći, a to znači ni

KAO U ANTIČKOJ TRAGEDIJI

„Ostali su u mojoj uspomeni mladi, nasmijani, puni radosti i života, a ne jadni i izmučeni. To na neki način ublažava moju tu-gu koja će me pratiti do kraja života...”

To su riječi jedine preživjele iz brojne porodice Trajković. Riječi su to Milice, magistra farmacije, danas penzionerke, najstarije od sestara Slobode vjerenice Ive Lole Ribara, koju su Nijemci, zajedno sa njenima, ugušili u gasnoj komori banjickog logora. Evocirajući trenutke na svoje najmilije i tragediju koja ih je zadesila, Milica kaže:

Ima li šta strašnije?...

- Mnogi su me pitali kako sam uspjela da preživim. Kako da i mene Nemci nisu ubili?... Pred sam rat ja sam se udala i živela odvojeno od mojih roditelja, gotovo na drugom kraju Beograda. Da li treba da budem srećna što sam izbegla sudbinu mojih, ili nesrećna?... To ne bih umela da objasnim, mada znam da je teže onima koji ostanu.

- Odrasla sam u jednoj poštenoj i zdravoj ljudskoj atmosferi, ispunjenoj ljubavi i međusobnog poštovanja. Naša porodična kuća bila je uvek puna gostiju. Otac, apotekar Sveta Trajković, bio je veseo i društven čovek. Svirao je flautu, voleo pesmu, a iznad svega našu majku Milenu, koja je bila patrijarhalna žena, puna dobrote i humanosti. Nemci su je jednog januarskog jutra 1942. godine uhapsili, sa ostalim članovima porodice. U gasnu komoru je odvedena zajedno sa kćerkama Slobodom i Verom. Ima li nečeg strašnijeg za jednu majku?

Svetislav Trajković bio je veliki rodoljub. Mrzio Nijemce, a imao je i razloga: bili su okupatori njegove zemlje koju je toliko volio. Da li je bio komunist ili ne, to nije važno, ali je činjenica da je pomagao partizane, jedine istinske borbe za slobodu porobljenog naroda. Daleke 1918, kada je pobjedonosno okončan prvi svjetski rat i za

naše narode, rodila mu se kćerka. U slavu toga događaja dao joj je ime Sloboda.

Pitanje na koje nema odgovora

Do današnjih dana ostalo je nerazjašnjeno jedno pitanje: da li je porodica Trajković stradala zbog Lole Ribara, ili zbog pružanja pomoći partizanima, koju je beogradski apotekar davao u novcu i sanitetskom materijalu, a njegove kćerke prikupljajući odjeću. Da li su Nijemci uhvatili pošiljku sa lijekovima i na njoj signaturu apoteke?

- Nemci, nisu mogli znati da je Sloboda Lolina verenica, a da neko nije potkazio - kategorično tvrdi Milica. - Posle oslobodjenja nebrojeno puta smo dr Ribar i ja analizirali čitavu stvar, ali nismo dolazili do pravog odgovora.

- Koliko ste bili upoznati sa ilegalnim radom vašeg oca i sestara - pitamo Milicu.

- Ponešto smo naslućivale majka i ja, ali od njih nismo čule. Kasnije sam shvatila mnoge stvari: kada je brat Miroslav noću upadao u moju kuću, sav ukaljan i izgužvan, zajedno sa svojim drugovima. Moja devojka bih prala i peglala. Bilo je dana kada su me zamolili da prošetam dete i ponese nekog pisamce u kolicima. Ja bih stizala u zakazano vreme na određeno mesto, gdje mi je prilazio nepoznati mladić i, kobajagi, milujući bebu, izvlačio ispod njene glave (jastuka) mali koverat, posle čega se odmah udaljivao. Nikada nisam ništa pitala, ni bila svesna opasnosti kojoj sam se izlagala, zajedno sa detetom.

Snažna ličnost

- Kako su se upoznali Sloboda i Lola Ribar?

- Sloboda se 1937. upisala na studij hemije; imala je tek 19 godina. Jednog dana

O ŽIVOTNOM PUTU SLOBODE TRAJKOVIĆ, VJERENICE IVE LOLE RIBARA

● Dramatičan kraj beogradske porodice Trajković, koja je maja 1942. godine likvidirana u gasnoj komori logora Banjica

● „Pre nego što je otišao u partizane. Lola je zahtevao da Sloboda, zbog lične bezbednosti, napusti Beograd i ode u Vrnjačku Banju” prisjeća se Milica, sestra Slobode Trajković

Milica Trajković - snimak poslije rata

Miroslav je pošao da poseti Lolu, trebalo je njih dvoje da se o nečemu dogovore, a s njime je pošla i Sloboda. Od prvog susreta počela je ljubav između njih dvoje, velika i osećajna kao u romanima. Od tada je Lola bio često posetilac naše kuće. Svi smo ga zavoleli i cenili. Umeo je divno da priča, osvajao je bojom svoga glasa, rečitošću... Bio je svestrano obrazovan i umeo je da ubedi čoveka u ono što kazuje.

- Vaša sestra je uhapšena u Vrnjačkoj Banji. Kako je došlo do toga da se nađe tamo?

- Pre nego što je otišao u partizane. Lola je zahtevao da Sloboda zbog lične bezbednosti napusti Beograd i ode u Vrnjačku Banju. Nije dozvoljavao da ode s njim u partizane, objašnjavajući da su uslovi života u „šumi” teški i neizvesni. Smatrao je da ne bi izdržala fizičke napore koji bi se pred nju postavljali. Bila je veoma nežna i krhka devojka. Svismo se sa Lolom složili i tako je moja sestra otišla sa tetkom Zorom u Banju. Kada su moji uhapšeni, Nemci su smatrali da je najmlađa Vera, Lolina devojka, i podvrgli su je zlostavljanju. Kasnije su otkrili da je verenica Sloboda. Obavestili su svoje ljude da je uhapsu u Vrnjačkoj Banji i sprovodu je u beogradsku Glavnjaču.

Sloboda Trajković i Ivo Lola Ribar

Tragičan kraj

Njen zamagljen pogled odluta negdje daleko. A onda Milica nastavi ispričati:

- Dok su naši bili zatvoreni u banjickom logoru, stric je preko naše poznanice Julke obezbedio da redovno primaju pakete sa hranom. Jednog dana (9. maja), vratila se Julka sa paketima. Zatvorske vlasti nisu htele da ih prime. Nismo znali šta je posredi. Načuli smo da se nešto strašno događa: logor raseljavaju, a zatvorenike šalju na prisilan rad. Govorilo se i o gasnim komorama. Tešila sam se da su moji odvedeni na prinudni rad. Kasnije sam saznala da su njih među prvima ugušili gasom. Majka je bila toliko izmučena da nije mogla hodati, već su je moje sestre gotovo odnele do gasne komore.

Vidno uzbuđena, dodaje:

- Godinama se nisam mirila sa činjenicom da su ubijeni na tako stravičan način... A da moja majka nije bila u toku političkih zbivanja dokazuje sledeće: prilikom saslušavanja u policiji, kada su joj pokazali Lenjinovu sliku rekla je: „Kunem se svojom decom da taj gospodin nikada nije bio u našoj kući...” Agenti su bili uvereni da im se sprda...

Porodica Trajković i Ribar povezuje zajednička tragedija...

- Dr Ribar je bio divan čovek. Mnogo mi je pomogao da se snađem posle oslobođenja. Njegova žena Tonica ubijena je u selu Kupinovu, gdje se sklonila sa kćerkom Božom. Na sreću, Božu su pošteđili. Umrila je pre nekoliko godina. U životu je još Mira. Retko se vidamo. Verovatno obe izbegavamo pitanja za koje nemamo odgovore...

Borislav GAJIĆ

DANI ZA NEZABORAV

Životni put narodnog heroja Boška Karalića mogao bi poslužiti kao tema za uzbudljivi roman ili, pak, akcioni film. Ovo su samo fragmenti istrgnuti iz četverogodišnje bure, čiji je sudionik bio i naš sagovornik.

● Roden sam devetnaeste u Ivanjskoj. Otac Svetozar imao je nas četvoricu sinova. Bavili smo se uglavnom zemljoradnjom, a kada nismo bili na zemlji navozili smo kamen na cestu i nismo loše živjeli. Negdje 1940. godine postao sam vojnik. Rat me zatekao na jugoslovensko-italijanskoj granici, bližu Skofije Loke. Tom linijom bili su podignuti betonski bunker, ko ova kuća, a naš posadni bataljon bio je navukao silu municije i oružja. Mogli smo godinu dana ratovati, a da iz bunkera ne mrdnemo.

Kapitulacija

● Kada je izbio rat, italijanska armija je tri dana i tri noći nasumice tukla brdo Blegaš iz naših leđa. Iz onih bunkera niko od nas nije metka ispalio. Poslije tri dana oficiri nam narediše da se povlačimo. Ponesosmo samo lično naoružanje, pokoju bombu, malo municije...

SLOBODA PJESMOM DOČEKANA

● U neko doba oficir nam saopšti: „Vojnici, Nijemci su već u Zagrebu. Izgubili smo vezu s komandom. Idite kako znate svojim kućama...”

● Poneko se pobuni, ali krenusmo. Bez reda, onako u gomili. U mrkloj noći, sa čela kolone se začu: „Idu Italijani. Bacaj oružje!” „Kako da bacim, kada su me u vojci učili da se borim, a ne da odbacujem oružje? Kolona se trga. Gledam desno, gledam lijevo, ... svi bacaju. Nemadoh kuda, nego i ja onaj mitraljez zavlatih u nekakvu rječicu.

● Izmiješala se vojska, niko ništa ne zna. Viđevši druge, i ja ti uđoh u jednu kuću i od dobrih ljudi dobih nešto civilne preobuke, a vojničku bluzu i čakšire baci preko nekog zida. Kad minu trka, shvatih da sam bacio 1400 ondašnjih dinara. A šteditio sam da imam kad se kući vratim, da s njima nešto započnem.

Bjektstvo

● Malo pješke, malo vozom, stignemo nekako do Zagreba, na neki sporedni kolosijek. Svaba ko lasta, a još više naše jadne vojske. Svabe nas istjeralaše iz vagona. Silan narod: vojska i civili. Izmiješasmo se. Vri masa. S dvojicom drugova nekako se izvukoh iz te gomile i podosmo gradom. Mislili smo da se vozom prebacimo za Banjaluku, ali voza nema. Orijetišući se po mjesecu, krenusmo pješke. Odjednom, pred nas iskočiše tri policajca. Drž, neđaj, saletiše nas i u zatvor. Za 20 dana, 20 puta su me

● Boško Karalić: „U tek oslobođenom Beogradu, iz ruku komandanta Prve armije Peka Dapčevića, primio sam Orden narodnog heroja

saslušavali. Zatvor pun ko šibical Uveče prozove grupu, negdje ote-ri i ona se više ne vraća. Ali stižu drugi, novi zatvorenici.

● Od gladi i straha, bio sam načisto pocrnio. Poslije 20 dana, nas 62 potpauše u kamione i pravac Kerestina. Tu smo malo jeli, imali smo svakog dana komadić kruha. Kada sam počeo da radim u kuhinji, mogao sam da vršim po dvorcu. Tako sretoh jednog starca, zaduženog da priprema drva. Od njega sam prvi put čuo za komunistami komuniste.

● Kad ugrabih priliku, poslije jedno dva mjeseca, pobjegnem iz Kerestina. Više noću nego danju, pješke i vozom, stigoñ nekako kući. Kako to samo ja znam.

Ustanak

● Ustašluk se već uveliko provodi. Ubiše ovog, ubiše onog. Odvedu viđenije ljude i više ih nema. Nekog Radu Teinovića su živa zakopali.

Po selu puče priča o tome kako se u Kozari okuplja vojska. Silna vojska. Znaš, narod je pretjerivao: govoriše da iz svakog stabla vri topovska cijev, da ima i avlona. Slušam te priče, a vojnička krv kipti. Jednog dana odlučih: „Idem i ja!” S mladim bratom i Trivunom Stoj-

ničem stignem u logor i tu ostadoh.

● Kozarca i zime 1942. godine se dobro sjećam. U svanuće smo krenuli u napad. Kuda je napadala moja desetina valjalo nam je preskočiti plot i rječicu Mitriljez presiječe Novaka Golemovića iz Dragočaja. Prosu se čovjeku utroba. Tada prvi put vidjeh teškog ranjenika i tu sliku nikad neću zaboraviti.

● Minu ofanziva na Kozaru i sve njene strahote, naratovah se još godinu-dvije dana, kada, sredinom 1944. godine, iz Prve krajiške predoh u Prvu konjičku brigadu koja ubrzo krenu ka Srbiji i Beogradu. Negdje kod Mladenovca prvi put se sretosmo sa sovjetskim vojnicima. Kakva je to radost bila! Riječima se ne može i ne da opisati.

Sedam dana i sedam noći smo se tukli za Beograd. Kada bi oslobođen, naša jedinica se dvadesetak dana zadržala u glavnom gradu. Tu doživjeh novu radost: komandant Prve armije, Peko Dapčević, pred strojem mi uruči Orden narodnog heroja. Odatle krenusmo ka sremskom frontu, pa sve dalje, i dalje. Poslije BiH, Crne Gore, Sandžaka, Srbije stigoñ, evo, i u Hrvatsku. Sve ratujući i gledajući kad će me kugla trefiti.

● Primakosmo se Zagrebu. Komandant pozadine u našoj brigadi Aleksa Vuković odnekud zbavi

Boško Karalić

motor, pa ti on i ja 8. maja rano ujutro krenusmo put Zagreba. Udosmo u grad. Nigdje živa čovjeka: ni neprijatelja, ni partizana, ni civila.

Tu, u Zagrebu, stiže vijest da je Njemačka kapitulirala. Poče veselje, kraja mu nema. Kako i neće: poslije četiri godine ratovanja dočekasmo, eto, slobodu.

● Već sam trideset godina penzioner. Ali se nedam: koliko mogu, radim u mjesnoj zajednici, bavim se pomalo i pčelarstvom, onako za sebe, za svoju dušu. Tu je kuća, tu su unuci... i vrijeme prolazi.

Limun PAPIĆ

ZAPISI
IZ
MILANAGRAD
KOJI
FASCINIRA

Finiš čuvenog milanskog maratona ispred Katedrale

U Milano smo stigli dan nakon poraza Željezničara i Intera u Kupu UEFA. Novine su prepune napisa o našoj i njihovoj tragediji. Svi su se nadali supjehu svoga kluba i našeg Želje, pa je televizija čak prekidala prenos svoje utakmice da pokaže golove koji su padali u Sarajevu. Danas analiziraju uzroke njihovog i našeg neuspjeha. Odmarajući se od duga puta nasumice vrtimo bezbrojne kanale italijanske televizije. Na jednom, ko zna kom programu, ide emisija iz koje saznajemo da se ovaj dan slavi kao dan oslobođenja Italije. Italijanski partizani evociraju uspomene, a onda puštaju snimke ulaska naših partizana u Trst. U završnoj sceni trijumfa naš i italijanski borac zajednički uzdižu našu zastavu.

Život velegrada

Milano je sada gotovo tromilionski grad i, bez sumnje, najbogatiji je i najdinamičniji u Italiji. Proteže se na ogromnom prostoru, pa se svi koji imaju neko posla moraju svaki dan satima voziti po užem gradskom području. Pri tom se koriste tramvaji, autobusi, trolejbusi nova podzemna željeznica, koja se sada proširuje. Organizacija javnog saobraćaja je besprijekorna, jer bi bez toga grad jednostavno prestao da živi. Prošle zime je ovdje pao veliki snijeg, što se u Milanu veoma rijetko događa. Nastala je nevidena panika i zbrka, a život se normalizirao tek nakon tri dana. Nije se znalo ko treba da čisti snijeg, a ni ko treba to da plati.

Sada se kopaju nove linije podzemne željeznice, što takođe prati velika propagandna kampanja. Sve vrste savremenih komunikacija predmet su stalnih rasprava na televiziji i u štampi. U vrijeme dok smo boravili u Milanu u toku je bila akcija na mijenjanju svih javnih telefona u Italiji. Planira se postavljanje aparata sa tastaturom i definitivno izbacivanje klasičnih brojanika. Ovi novi aparati, uz to, ne rade na novac, ili želone, nego na posebne magnetne kartice, a dosta ih je već postavljeno u javnim govornicama Milana. Kupite magnetnu karticu u vrijednosti od, recimo 5.000 lira. Dok obavljate međugradski ili međunarodni razgovor s javnog telefona, kartica je uvučena u predviđeni otvor, a kompjuter je briše za onoliko iznos koliko je cijena razgovora.

U industrijskom i ekspanzivnom Milanu sve ovakve novine nailaze na oduševljen prijem. Tako se sada najbolje prodaju kompjuterske kuhinje „Ariston“. Domaćica stavi meso u pećnicu, a o svemu ostalom brine kuhinjski „mozak“. On će javiti ako je nešto na putu da zagori, isključiti u programirano vrijeme sve što mu je naredeno, a ako ste nešto ostavili na štednjaku i otišli na posao, on će vam telefonirati i tražiti instrukcije.

Leonardo konjanik

Medutim, nijedno od čuda savremenog svijeta ne može se mjeriti s kulturnim blagom Milana. Čuvena katedrala u Milanu djeluje kao da nije od ovoga svijeta; naručilac tog nevjerojatnog zdanja tražio je od graditelja da naprave nešto što će za sva vremena izgledati nestvarno i nedostižno ljudskoj ruci i ljudskom talentu, a ovi su to napravili.

Stara gradsko jezgro Brera mjesto je gdje su smješteni luksuzni noćni lokali, disko-barovi, otmjene prodavnice, umjetnina i brijajnice, gdje jedno šišanje košta pola miliona starih dinara. Tu je i čuvena Likovna akademija Brera na kojoj studira i dosta naših mladih ljudi. Jedan od njih je naš

● Čuvena katedrala u Milanu djeluje kao da nije od ovog svijeta; naručilac tog nevjerojatnog zdanja tražio je od graditelja da naprave nešto što će za sva vremena izgledati nestvarno i nedostižno ljudskoj ruci i talentu, a oni su to i napravili

sugradanin, daroviti Goran Janković, koji nam je bio domaćin i vodič. U Akademiji je smještena i bogata Pinakoteka, s mnogo različitih djela Veronezea i Tintoreta. U neposrednoj blizini Akademije je i ogromna milanska tvrđava u kojoj je stolovao Lodoviko Moro, vladar koji je u 15. stoljeću od Milana stvorio kulturni centar Evrope. Pod zidinama tvrđave Moro je provodio mnoge sate sa svojim štićenikom i najpoznatijim žiteljem Milana svih vremena, genijalnim Leonardom da Vincijem. U dvoristu tvrđave Leonardo je napravio svoje vjerovatno najmonumentalnije djelo, ogromnog konjanika od gline. U svojoj beskrajoj težnji ka perfekciji odlagao je lijevanje ovog djela, a onda su u Milano umarširali Francuzi. Prijani vojnici smrvili su u prah ovo djelo.

Neizostavna znamenitost Milana je crkva Santa Maria Dele Gracie u čijem je refektoriju smještena „Posljednja večera“. Slika se još restaurira, a mi smo se malo zadržali u crkvi i prisustvovali nedjeljnoj misi. Uz bočni dio unutrašnjosti crkve poredan je niz malih isповjedaonica koje rade punom parom. Pravi mali pogon za očišćenje od grijeha“. Popovi padaju s nogu od umora, jer simpatični stanovnici Milana ne griješe bludno samo na klasičan, biblijski način, nego i audiovizuelno, opšteći svaku noć s poročnošću televizijom i porno-kinematografima.

Modne novosti

Samo zbog čitatelja obišli smo trgovine da utvrdimo šta se nosi u Italiji. Uz svu silu tradicionalno elegantnih cipela, sve prodavnice obučene nude i za skupe pare prodaju prilično glomazne ženske cipele s kožnim trakama i gumenim potplatima. Od odjeće hit je takozvani spolverino, lagani mantil sličan kecelji, koji može biti u bilo kojoj boji. Elegantne gospođe nose alabasterno-srebrne, a pankerice crne. Upravo dok smo promatrali dvije pankerice u crnim odorama i nezamajski obojene kose i lica, one su nam prišle i ljubazno ponudile program Socijalističke partije Italije. Nikada do tada nismo vidjeli čudnije partijske agitatore.

Kulturni programi, što su se te sedmice nudili u Milanu, toliko su opsežni i raznovrsni da ih je nemoguće prikazati u ovako kratkom tekstu. Zato se u Milanu izdaju novine koje isključivo obavještavaju o tome šta se u gradu događa na kulturnom planu. U pasežu grandiozne Galerije Vitorio Emanuele smješten je golemi informativni centar kojemu je jedina zadaća da na svim jezicima obavještava o svekolikim kulturnim programima, pozorišnim predstavama, izložbama, koncertima, stalnim galerijskim postavkama i svemu drugome. Ako imate nekoga u Milanu kod koga možete prespavati, povratna vozna karta košta samo 750.000 starih dinara. Sretan put

Sead SADIĆ

U MATHAUZENU,
ČETIRI DECENIJE
KASNIJE

Na

poprištu smrti

● Kroz kapije Mathauzena, u periodu 1938 - 1945, ušlo je 206.000 nedužnih, a izašlo 96.000 ljudskih kostura. U ovu statistiku smrti izvršeno je i 12.800 Jugoslavena

Vrijeme sve otkriva - ili, tempus omnia revelat! - kazali su Latini. Vjerovatno su na ovu mudru izreku zaboravili svuda, pa i bivšem koncentracionom logoru Mathauzen, ubice i smrtopisci Trećeg Rajha. A među ove zidine mathauzenske ušli su oslobođeni 5. maja 1945. godine i vidjeli zlodjela za koja su njihovi počinioci jamačno vjerovali da ih niko i nikada neće otkriti.

Danas smo i mi - četiri decenije kasnije - u Mathauzenu, na nekadašnjem poprištu smrti. Stojimo raspamećeni nad njenom obilnom žetvom po treći put. Svuda unaokolo tišina, ledena, čudna. Gore je majsko nebo, sunčano i plavo, kristalno.

Španca Emanuela Grasiju ne vidimo na ulazu, kao ranije. Nikog nema da kaže gdje je, šta je s njim. Odavno nema ni Franciska Franka, opakog Frankita, zbog kojeg je Emanuel ovamo dospio. Možda se Emanuel vratilo u svoju Španiju? Možda!

U toga Emanuela bilo je sve - bivše. Sve, osim njega samog: bivši tehničar iz Madrida, bivši borac španske republikanske vojske, bivši zatočenik francuskih robijašnica, bivši sužanj Mat-

1941. u Francuskoj, kako su ih, ni žive ni mrtve, bacili u ovo mučilište, kako se ni sam ne može da načudi kako je živ. Pitao je: da li smo vidjeli njegovu zemlju, Španiju, da li smo slušali zvuke kastanjeta i ritam flamenka, da li smo osjetili toplinu sunca andaluzijskog...? Svašta je pitao. Ako jesmo, molio je da mu pričamo potanko, o svemu. Dodao je da su ovdje sužnjevali mnogi Jugoslaveni. Imena im se ne sjećaju: logoraši ih nisu imali, bili su ljudi-brojevi.

Sve, danas i ovdje, izaziva mučninu: sivi logorski zidovi, kule-osmatračnice, dimnjaci krematorija. U sjećanje naviru davno pročitani i skoro zaboravljeni stihovi Rafaela Albertija, španskog pjesnika, antifašiste i izgnanika:

Metak, dva metra zemlje, i ništa više.
I polje rodi krslove, umjesto žita...

Kakve li ironije! Malo niže je i danas onaj drugi Mathauzen mirno naseljena sjeveru Austrije, u njemu jedva 300 žitelja. Radni dan: zaposleni na poslu, bake i djedovi se igraju s unučićima.

Još jedna nacistička „zabava“: osuđenog na smrt (stoji na kolcima) prati robijaški orkestar

hauzena... Posljednje zanimanje: čuvar i vodič u tom istom, bivšem, koncentracionom logoru! Šta na to reći, kako prihvatiti takvu sudbinu?!

Misli se vraćaju spomen-ploči sa ulaza u logor, u Mathauzen. Kroz njegove kapije ušlo je između 1938. i 1945. 206 hiljada nedužnih, izšlo 96.000 ljudskih kostura. Tako je tamo zapisano, za tačnost ne jamčimo. U toj statistici smrti zabilježena su imena i 12.800 naših ljudi, Jugoslavena. Svi su oni, kao i tolike hiljade njihovih sapatnika, morali bar jednom napisati „razglednicu“ strogo utvrđenog sadržaja: „Meni je dobro. Ništa mi nije potrebno. Pozdrav... Vaš...“

Ni riječ više, ni riječ manje Emanuel je ispričao da je ipak jedan zatočenik, iako skršen jadom i beznađem, uspio da otpremi ovakvo pismo: „Jedini način da se pobjegne iz ovog pakla jeste dimnjak krematorija - u obliku dima i pepela.“

Na višerednu bodljivu žicu slijeće gavran. Možda neki daleki potomak onih ptičurina od prije 40 i više godina, onih što su ovdje tražile bogatu gozbu, a čekala ih sasušena koža na hrpi bijednih ljudskih kostiju. Bezmalom se čuje graktanje, kao kostolom. Prati ga suludo „Dojčland, iber ales, bač vojničkih cokula, grmljavina topova, zov trubliji i fanfara. Prethodnica apokalipse: ajncvaj, ajncvaj, ajncvaj...“

Ja, smrt me čeka.
Prije no što stignem u Kordobu...

Emanuel Garsija je, tada, podsjetio na taj dobro poznati stih Federika Garsije Lorke. I pričao dugo, ali nekako bojažljivo i skršeno: kako su njegovi drugovi i on, poslije sloma Španske Republike, u ruke Gestapa pali godine

Nedaleko od njih, evo, grobnica više od 100 hiljada umoreni.

Komandant logora, pričao je Emanuel Garsija, izmislio je ovdje najgnusniji rodendanski poklon sinu: da 14-godišnji dječak svojom rukom usmrti 30 zatvorenika! Gdje je Emanuel, makar nas iznova raspametio nad tim užasnim činom?

Onda, njegovo sjećanje na „stepenice smrti“! I sada su tamo, po njima su se, kao beskrajna kolona mrava, vukli zatočenici. Kao da ih vidimo: natovareni kamenom, jedan iza drugog, pogureni i slomljeni, nijemi. Uokolo, svuda esesovci.

Oni s vrha stepenica, nogama guraju najbliže. Zajedno s teretom, padaju, ruše nevoljnike iza sebe. Tako redom, do dna. Niz 186 stepenica, traje lomljava kostiju i kamena. Svuda iznakažena, bezoblična tjelesa. Potom, preživjeli bacaju mrtve u jezerce, s lijeve strane „stepenica smrti“. One što se batrgaju u vodi esesovci nazivaju „padobrančima“: to im dođe kao zabava, naslada, spektakl. Ako neko traži spas, neće dugo - dokrajčije ga rafalima.

Uveče su, opet, preživjeli nesrećnici, po tačno utvrđenom redu, pisali: „Meni je dobro. Ništa mi nije potrebno. Pozdrav...“

I bile su, moguće, napisane desetine hiljada takvih „utjeha“. Da li su stizali odgovori? I kome da stignu? Onima što su „pobjegli“ kroz dimnjake krematorija, onima što su ostali u jezeru, onima što su ugušeni u plinskoj komori? Kome?

Toliko, eto, da se ni četiri decenije od osvita slobode, da se nikada ne zaborave poprišta smrti. Da vječno ostanu otkrivena - pred čovjekom i savješću njegovom!

Jovan BABIĆ

Može li car u penziju?

● Prema zakonima, car ne može da abdicira ● Kako ostarjelog cara osloboditi preteških obaveza ● Pisac predlaže da se izigra zakon ● Rješenje u jesen iduće godine

Većina Japanaca nikada ne diskutuje o svom monarhu. Kada je sadašnji „simbol nacije“ stupio na prijestolje, prije skoro 60 godina, bio je još smatran božanstvom. Nekada neprikosnoveni vladar Japana, danas je tek ustavni monarh sa položajem sličnim onima koje imaju evropski kraljevi. No, u jednom japanski car ipak ima - manje slobode od svojih evropskih „kolega“. Smatra se da on ne može da - abdicira.

Japanski carevi u istoriji nisu imali prilike da napuste prijestolje. Zato je u strogim propisima carskog protokola ni ne spominje takva mogućnost. No, Hirohito je krajem aprila navršio 84 godine i

njegove radne sposobnosti su nužno smanjene.

KAKO IZIGRATI ZAKON?

U japanskom časopisu „Sukan Šinčo“ otvoreno se sugerise da bi za starog cara i samu carevinu bilo bolje da Hirohito napusti svoje prijestolje i prepusti ga svom sinu - krunskom princu - Akihitsu koji već ima 51 godinu.

Radne obaveze monarha su prilično opsežne. Hirohito radi koliko može - časopis otkriva - četiri sata

dnevno. I sugerise da bi trebalo više. Radne sposobnosti monarha sa 60-godišnjim radnim stažom - naprosto to ne dopuštaju. Neke od dužnosti monarha zahtijevaju i duga i zamorna putovanja, a službenih funkcija ima oko 300 godišnje, što zahtijeva mnogo snage i kondicije.

Obični Japanci odlaze u penziju sa 55 godina, a njihov car - čak i ako to želi - ne može. Jedina mogućnost - kako predlaže jedan poznati ekspert, profesor Kjoačiro Šimizu, jeste da se zakoni promijene i da se u interesu carevog zdravlja - omogućiti da Hirohito napusti prijesto. Drugi ekspert, pisac Tošijaki Kavahara, smatra da bi se zakoni mogli - izigrati.

Postoji odredba koja kaže da krunski princ može zamijeniti cara ako je ovaj bolestan ili spriječen da obavlja dužnosti.

ŠEST DECENIJA STAŽA

No, u propisu se ništa negovori o tome kako dugo može trajati takvo stanje. Drugim riječima, Kavaljara predlaže da se Akihito proglasi privremenim namjesnikom za vrijeme prve male bolesti svog oca, a to stanje tada naprosto može ostati sve do konačne smrti suverena.

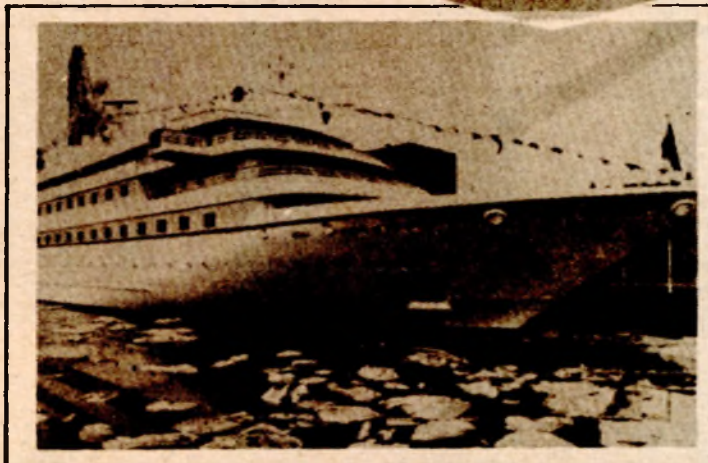
To je, doduše, vrlo praktično rješenje, ali bi ipak bilo neprilično da najviši simbol nacije - kako u ustavu Japanci opisuju svog cara - bude učesnik u izigravanju zakona. Zato se ipak vjeruje da će zakonu biti izmijenjeni, a car će kako nagada ugledni časopis - abdicirati na legalan način.

Z. MODRIĆ

JAHTA ZA MEDITERAN

Finska kompanija „Wartsilä“ specijalizovana za brodogradnju, isporučila je nedavno jahtu „Morska boginja II“, naručiocu iz Norveške. „Morska boginja II“ će ploviti po Mediteranu, a princeza Karolina od Monaka će „osvetliti“ jahtu 11. maja u Monte Karlu. Jahta je dugačka 105 metara i u njoj može udobno da se smjesti 116 putnika. Na slici: Luksuzna jahta „Morska boginja II“.

(Foto Tanjug)

PREMA „DEJLI EKSPRESU“

DE GOLOVA KUĆA ZA PRODAJU

Kuća bivšeg francuskog predsjednika Šarla de Gola u mjesetu Kolombe-le-dez-Egliz bice najvjerovatnije prodana zbog velikih poreza koji opterećuju ovu istorijsku građevinu - piše londonski dnevnik „Dejli ekspres“.

De Golova kuća je postala jedno od svetilišta francuskog naroda i na njoj i u njoj nije promijenjen nijedan detalj od predsjednikove smrti 1970. godine. Više od sto hiljada posjetilaca i turista godišnje posjetiti ovo istorijsko zdanje.

„Održavanje ove kuće postalo je toliko skupo da ja sebi više ne mogu da dozvolim luksuz da u provodim vikende sa svojom porodicom - kaže predsjednikov sin, admiral Filip de Gol. A kada se na te troškove još dodaju veliki porezi koje moram da plaćam, ne vidim drugog izlaza osim da je prodam“...

Kuća je kupljena 1934. godine za sumu od oko pet hiljada britanskih funti - piše „Dejli ekspres“, računavajući novčane vrijednosti u britansku valutu - a francuske poreske vlasti sada je procjenjuju

na tristotine hiljada funti prema toj osnovici određuju poreze.

„Ali, kako je moguće odrediti vrijednost jednog nacionalnog simbola?“ - sa sjetom se pita sam predsjednik De Gola.

POLEMIKA OKO LIJEČENJA BRAZILSKOG PREDSEDNIKA

Težak posao ljekarskog suda

● Sedam operacija da bi se ispravila greška u prvoo ● Tužba Medicinskom savjetu i otvaranje istrage

Ovih dana je već zvanično potvrđeno ono što je odavno cijela nacija naslućivala: nešto se krije oko dijagnoze i načina liječenja nedavno preminulog brazilskog predsjednika Tankreda Nevesa.

U svečanim prvomajskim izdanjima listova neočekivano se pojavila izjava šefa ljekarske ekipe koja je u Sao Paulu bdjela nad predsjednikom, glavnog hirurga profesora dr Enrike Pinotija da su „sljedeće operacije kojima je bio povrgnut predsjednik, bile potrebne da bi se korigovali hirurški problemi do kojih je došlo za vrijeme prve intervencije u Braziliji“. Naime, poslije dvije opera-

cije u Braziliji, gdje se iznenada razbolio 14. marta, Neves je hitno prenesen u specijalističku kliniku za srce u Sao Paulu, gdje je izvršeno još pet operacija. Ali, nisu spasile život 75-godišnjem državljaniku, kojega cio Brazil zali, jer je njegova pobjeda nad izbornim ma doživljena kao simbol jedinstva nacije oko programa demokratskih reformi, poslije 21 godinu vojnog režima. Hirurg koji je izvršio prvu i drugu operaciju (ovoj drugoj je već učestvovao ljekarski konzilijum pa i prof. Pinotij) u Braziliji, bolnici, Hospital do Baze, a dr Pinjero de Roča odmah se javio i okvalifikovao tvrdnju prof Pinotija kao „nelojalnu“ i „antietičku“. On je rekao da će

podnijeti tužbu Regionalnom medicinskom savjetu.

Pojavio se i porodični ljekar i rođak pokojnog predsjednika Aloiso Nives. On tvrdi da je bio pogrešan, ili bar loš postupak pri anesteziji.

Postojao je još jedan veliki problem: cijelo vrijeme ljekari nisu uspjeli da ugase stalno sruenje infektivnih zarizta i nije dat odgovor na pitanje odakle te infekcije?

U javnosti je počela polemika čemu sada sve to. Neki su rekli da ljekari dva grada ljeraju međusobnu borbu za prestiz dok drugi kažu da treba stvar objasniti do kraja.

Time se, vjerovatno, i rukovođio predsjednik Udruženja ljekara Brazila dr Nelson Proenca kad je u bolnici u Braziliji odmah izv-

ršio malu istragu i izvijio na televiziji da su operacije bile korektne, ostavljajući ipak utisak sumnje. Tim prije što je potvrdio daje dio infekcije predsjednik dobio, spolja, u Braziliji, ili Sao Paulu, a da drugi dio potiče iz samog njegovog organizma. Na pitanje reportera da li je tačno da je prilikom prve operacije prisustvovalo 30 lica, on je rekao da ih je bilo dvadesetak. Nelson sada želi da obavli sličan posao i u Sao Paulu, ali je u međuvremenu na njegovo iznenađenje, Regionalni savjet, na zahtjev ljekara Roče, otvorio i zvaničnu istragu o cijelom slučaju. U kongresu je tražena parlamentarna istraga, pa je odgovoreno da to treba ljekari da raščiste.

R. VUKČEVIĆ

POZADINA PODIJELJENE ATMOSFERE U SJEDIŠTU NATO I EEZ

LOBI MOĆNIJI OD VLADA

● Ni poslije pet godina Izvršna komisija ne može da usvoji mjere protiv hormona ● Prepreke stižu preko dva okeana: Iz SAD i Japana ● Stanovnici Brisela ljuti na dođoše - Ni stranci nisu zadovoljni

Stalno prisutna tema o svemoći „lobija“ u Briselu, kao sjedištu Evropske ekonomske zajednice, ponovo je podgrinjana rasplamavanjem borbe za zabranu korišćenja hormona u stočarstvu. Udruženja potrošača optužuju prije svega „podzemni“ uticaj poslovnih krugova što je ta zabrana na mrtvoj tački“, iako je pokrenuta još 1980. godine, poslije uspješnog bojkota mesa. To je izvršnu komisiju bilo podstaklo na brzo donošenje čitavog programa mjera za eliminisanje hormona, ali se njihovo usvajanje beskrajno oteglu.

EVROPSKA PRAKSA

Evropski biro saveza potrošača je ovih dana javno optužio američki „lobi“ za zastoj u preduzimanju mjera protiv korišćenja hormona kao stočne hrane, zbog bojazni da bi evropska praksa mogla da bude „loš primjer“ za vlasti na onoj strani Atlantika gdje takve zabrane ne postoje. Nedavni zvanični izvještaj Evropske komisije daje za pravo

tužiocima, priznajući da je „lobi“ u „zeleno politički“ najjači. Jer, kako je objašnjeno, iza njega su interesi osam miliona proizvođača i prehrambene industrije Zapadne Evrope, a uz to treba odbraniti i „zelenu kasu“ od 16 milijardi dolara godišnje.

Međutim, „zeleni lobi“ je možda najjači, ali ne i najprisutniji. U Briselu je, prema zvaničnim podacima, prisutno više od 200 organizacija čiji je isključiv zadatak da „pipaju socijalno-ekonomski puls Evropske zajednice“. Iza ove zvanične formulacije se, u stvari, krije - kako se nezvanično objašnjava - svakodnevno nastojanje da se spriječi usvajanje odluka koje bi mogle da ugroze interese određenih privrednih grupacija. Tvrdi se da njihova ruka dopire ne samo do nacionalnih vlada već i do Evropskog parlamenta u Strazburu, pa i do ministarskih savjeta zajednice. Zvanično, najviše je „branilaca interesa industrije“ - 105,

zatim trgovaca 29, slobodnih profesija 20 itd. Međutim, najprisutniji je „zeleni lobi“ a od prakse svakodnevnog objavljivanja saopštenja od prigodnih, koloritnih, manifestacija, koje po pravilu prate svako značajnije zasjedanje ministara poljoprivrede.

SUKOB INTERESA

Sukob interesa potrošača i „lobija“ koji usporava usvajanje propisa kojima bi se zaustavila sve šira upotreba hormona, nije izuzetan, mada po petogodišnjem ratu koji traje spada u najtipičnije. Ista je stvar i sa takozvanim „direktivama vredeling“, kojima se na nivou zajednice zahtijeva obaveznost informisanja radnika o svim važnijim odlukama „matice“ multinacionalnih kompanija, od kojih blizu 1.500 najvećih američkih i japanskih ima sjedište u Briselu.

Vodi se četvorogodišnji rat između evropske konfederacije sindikata, koja insistira na obavezni kompanija da informišu radnike, čime bi se znatno podigao stepen njihove zaštite, i Udruženja evropske industrije. Ovo udruženje je radi probijanja teza sindikata, kako se tvrdi, angažovalo najpoznatiju advokatsku kuću u Sjedinjenim Američkim Državama, a u Tokiju je čak izdejstvovala da Japan uputi upozorenje da će povući investicije iz Zapadne Evrope ukoliko se usvoje „direktive vredeling“. Njihovo usvajanje je ipak na dohvatu ruke mada se sindikat žali da im je „sadržina bitno ispražnjena“, prije svega u evropskom parlamentu - a industrija, kako se dodaje, „ne popušta i dalje u organizovanom otporu“. M. SOKOLOVIĆ

BISTA ADENAUERA

BON (SRN), maja - Naoružani policajci stoje pored skulpture prvog zapadnonjemačkog kancelara Konrada Adenauera ispred zgrade u kojoj se održava sastanak Evropske ekonomske zajednice.

(Telefoto Rojter)

KAMEROM NA PARADI
'85 U BEOGRADU

MOĆNA ARMIJA MIRA

DJELO NASIH RUKU: Proizvodnjom domaćeg tenka T-72 Jugoslavija se oslobodila uvoza jedne od tri najskuplje vrste oružja. Uvrsnili smo se među 18 svjetskih proizvođača tenkova i jednu od osam zemalja koje gotovo potpuno samostalno proizvode tenkove.

ZADOVOLJSTVO I PONOS: Osjećaj koji je podjednako obuzeo i stotine hiljada Beograđana i gostiju iz cijele Jugoslavije, ali i sve gledaoce pred TV ekranima. Zadovoljstvo i ponos na put koji smo prešli u 40 godina slobode.

JEDINSTVEN BEDEM: Svojim prolaskom, burno pozdravljeni, teritorijalci, koje je predvodio podeselon pripadnika iz SR BiH, u peradnom poretku pokazali su suštinu zamisli o odbrani zemlje - zajedničkom bedemu armije i naroda.

ZASTAVE: S posebnim uzbuđenjem i dostojanstvom pozdravljene su zastave SFRJ i Saveza komunista Jugoslavije, republičke i 22 ratne zastave proslavljenih proleterskih brigada.

MORNARI - Besprijeoran i čvrst je bio stroj pripadnika Mornaričke akademije. Postojan i siguran na suhom kao što su bezbjedne naše vodene granice.

UBOJITOST: Jedno od najčešćih pitanja jeste - čije je oružje bolje. Na ovo pitanje odgovor je jedan: zavisi ko ga drži u rukama. A pogotovoako su ga te iste ruke proizvele kao što je slučaj sa protivoklopnim lansiranim oruđem ubojitim sredstvom za sve vrste oklopa.

OGANJ: Moćno oruđe, samohodni višecjevni raketni bacač „oganj“ vlastite konstrukcije i proizvodnje efikasno brzo pokretno sredstvo još jedna garancija mira.

RAKETE: Jugoslovenska narodna armija poklanja značajnu pažnju stalnoj modernizaciji vojne opreme i naoružanja i u tome ni korak ne zaostaje za oružanim snagama drugih zemalja.

RONILICA: Oblika malog torpeda ili kišne kapi ova ronilica, svojevrsna dvosjeda podmornica, jugoslovenske konstrukcije i proizvodnje bila je jedna od novina na paradi.

GARDISTI: Čvrstim i skladnim korakom, neodvojivim od njihovog imena, ispred svečane tribine, na kojoj se nalazilo najviše državno i partijsko rukovodstvo SFRJ, prošli su pripadnici elitnih gardijskih jedinica.

AVIONI: Impresivnom utisku s parade umnogome su doprinijele avionske i helikopterske eskadrile koje su, u brišućem letu, nadiljetale defile ešelona.

MLADOST: U jedinstvenom stroju sportisti Jugoslavije, koje je predvodio olimpijac Matija Ljubek, simbolizovali su mladost rodenu u slobodi spremnu da je svim svojim snagama i umijećem sačuva.

SPECIJALISTI: U očuvanju slobode, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti zemlje svako ima svoju zadaću, kao i ovi specijalisti na slici u sprečavanju bilo kakvog iznenađenja u vazduhu, na vodi ili kopnu.

POD KONAC: Kršni momci, s najnovijim puškomitraljezima domaće proizvodnje, besprijeorno su stupali Bulevarom revolucije.

SA ENVEROM MULAHASANOVIĆEM, PREDSEDNIKOM OK SSO BANJALUKA O MLADIMA DANAS

SNAGE IMA, TREBA RADITI

● Činjenica da je problem nezaposlenosti u rukama zaposlenih, govori gdje OK SSO treba da usmjeri svoju aktivnost

Krajem marta održana je izvještajno-izborna sjednica OK SSO Banjaluka na kojoj je, pored izvještaja o dosadašnjem radu, izabrano i novo rukovodstvo. Na položaj predsjednika OK SSO za sljedeći jednogodišnji period postavljen je Enver Mulahasanović tehničar, zaposlen u Vazduhoplovnom zavodu „Kosmos“. To je bio povod da sa mladim rukovodiocem porazgovarao o nekim pitanjima iz života i rada mladih Banjaluke.

● **Koliko su mladi uključeni u društveno-politički rad?**
— Mislim da je došao trenutak kad više ne možemo analizirati, konstatovati, kritikovati. Konkretno planove koji postoje treba da realizujemo i tako društveno-političkom radu damo nove, interesantnije sadržaje.

● **A kako omladinu potrenuti?**

— Prvi korak na tom planu je povratak u bazu, u osnovnu organizaciju. Sa mladima treba razgovarati i rješavati njihove probleme radi jačanja povjerenja u rukovodstva koja su oni izabrali.

● **Šta je sa dobrovoljnim omladinskim radom?**

— Takav rad je u Banjaluci predstavljao za mlade pravi izazov na koji su se oni uvijek odazivali. Mi ne poznajemo krizu dobrovoljnog omladinskog rada. Kao rezultat tih aktivnosti je ovogodišnja SORA „Banjaluka '85“. Značajno je napomenuti da su ORB iz Banjaluke u svim djelovima naše zemlje pravile visoke prebačaje i donosile brojna priznanja.

● **Nezaposlenost je najveći problem mladih. Koliko omladina Banjaluke može da utiče na zapošljavanje?**

— Početkom ove godine održana je konferencija SSO BiH Banjaluka na kojoj su postavljeni jasni i precizni zadaci o načinu uticaja omladine na problem zapošljavanja. Treba naglasiti da dosadašnji napori nisu donijeli očekivane rezultate s obzirom na to da nismo uspjeli uticati na veću

povezanost svih subjekata sistema u rješavanju ovog problema.

● **Gdje treba „čučkati“?**

— Činjenica da je problem nezaposlenosti u rukama zaposlenih, govori gdje OK SSO treba da usmjeri svoju aktivnost. Očekujemo u narednom periodu da uz jedan konstantan rad moramo doći do znatno boljih rezultata.

● **Akcije „Mladi radnik samopraviljač“ i „Mladi privrednik BiH“ prošle godine nisu uspjele. Kako dalje raditi?**

— Posljednjih godina ove aktivnosti bilježe postepen pad što se može objasniti smanjenjem interesa kod mladih, a što otprilike odgovara ukupnim kretanjima u omladinskoj organizaciji. Pred nama je zadatak provođenja aktivnosti na utvrđivanju stvarne suštine radno-takmičarskih akcija. Treba pokrenuti omladinu u radničkim, školskim, seoskim sredinama i doći do novih saznanja o načinu, metodi i sadržaju ovih akcija kao i ostvarim efektima koje u sebi sadrže.

● **Da li i koliko „holivudski prozvooci“ utiču na idejna opredjeljenja mladih?**

— Mislim da značajno utiču i to u onoj mjeri u kojoj ukupan proces formiranja ličnosti (kućni odgoj, vrtić, škola, fakultet, osnovna organizacija...) nije omogućio mladom čovjeku izgradnju svog sopstvenog stava o „kvalitetima“ kojima su mladi bombardovani.

● **U našem gradu nije bilo nacionalističkih ispada, ali šta raditi da do njih ne dođe?**

— Procjene su da u Banjaluci nismo imali ispada na nacionalističkoj osnovi, međutim, najnoviji događaji u Ključu, Livnu, Splitu upozoravaju na mobilno stanje. U svim našim aktivnostima treba biti spreman na otpor i protiv-akciju u slučaju da nam se takve pojave dogode.

razgovor vodio: Željko RADUSIN

„GLASOVA„ AKCIJA SOLIDARNOSTI JOŠ TRAJE

Za sretniju mladost

Jaslice su gorući problem Doma „Rada Vranješević“

U prethodnim brojevima na ovoj strani smo se družili s banjalučkim rokerima i štitenicima Dječijeg doma „Rada Vranješević“. Rokeri su, pomažući svome gradu, krajem mjeseca u Sportskoj dvorani „Borik“ nastupili na humanitarnom koncertu, okupivši više od hiljadu mladih Banjalučana. Prodajom ulaznica ostvarena je zarada od oko 100 hiljada dinara, što će poslužiti „domcima“ da nabave poneku alatku za svoju radionicu. Samo to, međutim, nije dovoljno. U prošlom broju „Svijeta mladih“

objavili smo fotografiju prazne f-skulpturne dvorane, a u ovom broju možete vidjeti jaslice u kojima mladima nedostaje mnogo toga.

Akciju solidarnosti za Dječiji dom „Rada Vranješević“ koji je postao utočište za 160 napuštene i nezbrinute djece iz 26 bosanskohercegovačkih opština nastavljamo i dalje otvorenim pozivom radnim kolektivima i pojedincima da svoje priloge usmjere na žiro-račun broj: 10500-678-7615 uz naznaku „Za Dječiji dom Rada Vranješević“.

„OMLADINA '85“

„Irena“ na subotičkom festivalu

Na jubilarnom, 25. festivalu „OMLADINA“ koji se održava u Subotici od 16. do 18. maja nastupiće i banjalučka grupa IRENA. Osim IRENE na festivalu će učestvovati KLINKA i CINIKE (Ljubljana), MAK (Sarajevo), DADA (Tuzla), ONIJEHOVI (Maribor), OGLEDALA (Rijeka), KRISTALNO PLAVO (Zagreb), ROCK'N FELLER (Ljubljana), ROCK STREET (Beograd), TOP EXPRESS (Split), VIOLA (Požarevac), CMOK (Subotica), PITA OD MEDA (Beograd), IMER BRIZANI — TRAJO (Ljubljana) i VENERA (Niš).

Žiri je imao na raspolaganju 409 pjesama i 145 izvođača, tako da je plasman naše IRENE među 15 učesnika Subotičkog festivala sigurno veliki uspjeh za ovu mladu grupu. Nama jedino preostaje da IRENI poželimo mnogo uspjeha i da što bolje prezentira banjalučku rok-scenu (koja je sve uspješnija u posljednje vrijeme) i dase nadamo lijepim vijestima sa festivala.

Povodom 25-godišnjice festivala, kako saznajemo, izdaje se posebna publikacija posvećena jubileju i gramfonska ploča na kojoj će se naći „Irenina“ pjesma „Koliko dugo“ M.P.

POVRATAK OTPISANIH

Grupa „KISS“ u posljednje vrijeme je bitno osvježena, i to ne samo njihova muzika, već i postava: nastup i drugo. Njujorška heavy-rock grupa je već rasprodala do kraja maja, a poslije toga ova četvorka se sprema na američku turneju.

Već je odmaklo snimanje novog albuma za koji su Paul Stenley i Gene Simmons napravili oko dvadesetak veoma „žestokih“ pjesama. Njih dvojica sebi su postavili ambiciozan cilj, za koji sada cijela grupa radi do iznemoglosti: do kraja godine grupa treba da postane ponovo broj jedan na američkoj heavy sceni kako je to nekad i bilo krajem sedamdesetih godina.

Sanse da to ostvare su realne. To se moglo i primijetiti nanjihovim koncertima koje su održali po Evropi krajem prošle godine. Tehnički i muzički su danas mnogo jači nego prije, a uz to su i vizuelno dotjerani, mada bez svojih bivših briljantnih Petera Kriša i Ejs Frejljija. Paul Stenley to objašnjava: „Objavica su bili fini momci i dobri drugovi, ali Gene i ja smo trebali sve više i više energije, tako da smo im sugerirali kako treba da sviraju.“

● **Filips je pomogao kod realizacije prolijetne turneje „Dire Straits“ koji uskoro dolaze i u našu zemlju (ulaznice 800 din). Prema podacima Filipsa ova grupa je među rokerima prodala najviše novih CD (kompakt disk) ploča.**

● **Elton Džon je za svoj novi album prikupio veoma impresivnu grupu gostiju koji su mu pomagali pri snimanju: Nik Keršov, Rodžer Tejlor, Džon Tejlor, Brajan Mej i grupu „Kvin“.**

● **Vodeći američki muzički časopis „BILBORD“ je u jednom od posljednjih brojeva projektu USA FOR AFRICA, a prije svega vijestima sa samog snimanja pjesme WE ARE THE WORLD, posvetio 56 stranica.**

● **„Nju sving kvartet“ je nedavno snimio u studiju Tivoli svoju drugu ploču za strano tržište, na kojoj se nalaze crnačke duhovne pjesme, a koja bi izašla u Švajcarskoj i Zapadnoj Njemačkoj.**

● **Nekada popularna pop grupa „Stijene“, poslije odlaska pjevačice Zorice Kondže, nije se dugo pojavljivala na sceni. Nedavno ih je napustio i gitarista, ali „Stijene“, kako kažu i ne razmišljaju o razlazu.**

● **I drugi album BAJAGE i INSTRUKTORA je**

Ponekad su bili kao dječaci kojeste stavili na dlan. Danas se „KISS“ sastoji od četiri jaka muzičara koji rade brzo i disciplinovano. Svaki od nas unosi i daje sopstvene impulse i ideje.

U posljednje vrijeme strani producenti su ovu četvorku i njihov beskompromisno oštar stil protjerali iz studija. Danas se time bavi Paul, vođa grupe lično. On po sopstvenom nahođenju miksuje pojedine instrumentalne dijelove, što se i pokazalo uspješno, jer je njihov posljednji album „Animalize“ došao u Ameriku kao „bomba“.

Tako su glasine da je „KISS“ nekada najbogatija i naproductivnija grupa bankrotirala sada opovrgnute na najbolji način i to brojem prodanih ploča „Animalize“. I ova, nedavno završena evropska turneja, bila je posljednji pokušaj i dokaz grupe koja je time stala na „čvrste“ noge. Sada je u grupi veoma veselo i nadaju se staroj slavi. Vrijeme koje predstoji (a i novi album) pokazace da li će ovaj uspon biti i do samog vrha. M.P.

TOP—LISTA

DOMACA:

1. Za milion godina — YU ROK MISIJA
2. S druge strane jastuka — BAJAGA I INSTRUKTORI
3. Signali u noći — „FILM“
4. Pogledaj dom svoj, anđele — „RIBLJA ČORBA“
5. Da te bogdo ne volim — „BIJELO DUGME“

STRANA:

1. We ore the World — USA FOR AFRICA
2. Easylover — PHILIP BAILEY and PHILIP COLINS
3. Sugar Don't Bite — SAM HARRIS
4. Square Rooms — AL CORLEY
5. Every Time You Go Away — PAUL YOUNG

NARODNA:

1. Plakao sam plakao — MIROSLAV ILIĆ
2. Samo me potraži — MARIKO ROKVIĆ
3. Potraži me — ŠERIF KONJEVIĆ
4. Dodi pod moje nebo — SLAVICA MOMAKOVIĆ
5. Samo on — SNEŽANA PETKOVIĆ

PET NEZABORAVNIH:

1. She Loves You — „BEATLES“
2. The Magic Window — BING CROSBY
3. Korali Rigoletto — VIS „KORAL“
4. Greenfields — NANCY AMES
5. Bebel — „4M“

RADIO—BANJALUKA

ZABAVNA:

1. Zažmuri — BAJAGA I INSTRUKTORI
2. Suada — „PLAVI ORKESTAR“
3. Loverboy — BILLY OCEAN
4. Labudovi moji — SEIDME-MIĆ VAJTA
5. Julia — „EURYTHMICS“
6. Za Esmu — „BIJELO DUGME“
7. One Night In Bangkok — MARRAY HEAD
8. What's Love Got To Do With It — TINA TURNER
9. Ti si mi u krvi — ZDRAVKO ČOLIĆ
10. Neću da te volim — „RIBLJA ČORBA“

NARODNA

1. Reci sve želje — SINAN SAKIĆ
2. Bez tebe je gorko vino — DUŠKO KULIŠ
3. Hvala ti što postojiš — DOBRIVOJE TOPALOVIĆ
4. Nema kajanja — HANKA PALDUM
5. Zoveš me na vino — MIROSLAV ILIĆ
6. Zar bime lako drugome dao — VESNA ZMIJANJAC
7. Hej ljubavi u dalekom gradu — HALID MUSLIMOVIĆ
8. Ne kasaite razigrani vranici — ČAZIM ČOLAKOVIĆ
9. O ljubavi moja prošla — NADA OBRIĆ
10. Preživljuju, preboleću — ZORAN JOVANOVIĆ

M. PERVIKOVIĆ

na najboljem putu da postane zbirka hitova, jer nove pjesme se veoma često vrte na radiotalasima.

● **RADIO je uspio nakon nedavne pobjede u polufinalu da uđe u završnicu (BASDANS su ranijom pobjedom obezbijedili svoje učešće) takmičenje bosanskohercegovačkih pop-rok grupa pod nazivom „NOVE NADE, NOVE SNAGE“, koje se uskoro održava u Sarajevu. Tako od 5 finalista Banjaluka ima dva predstavnika.**

● **Novi album (petiporedu) DIVLJIH JAGODA, koji upravo izlazi, nosi naziv VATRA, a u grupi tvrde da ne mijenjaju svoj stil, koji se pokazao veoma uspješnim.**

● **Pošto je na prvoj ploči svirao Baha, a na drugoj šumadijske i makedonske melodije, naš najbolji frulaš Bora Dugić je za treću odabrao Mocartov „Turski marš“ i još neke teme iz poznatih svjetskih filmova.**

● **Harmonikaš Branimir Đokić je veoma vrijedan u posljednje vrijeme: sprema materijale za nove ploče Vide Pavlović, Kemala Malovčića i Zorice Grbe, a u pauzi svira na koncertima Cuneta Gojkovića.**

M.P.

**MLADI
SPORT**

ŽIVOTARE UZ MRVICE

Stabilizaciono ponašanje u sportu zadatak je svih sportski organizacija u kojima se djeluje organizovano i stručno. Potrebno je stvoriti sopstveni igrački kadar. Samo tako klubovi mogu opstati i egzistirati ili napredovati u određenom sportu, odnosno rangu takmičenja. Međutim, prema pokazateljima iz klubova za to odgovornih sportskih organizacija, baš na ovom području ispoljeni su brojni nedostaci. Pioniri i omladinci često su zapostavljeni i to krivicom drugih. Slično je i u takmičenjima podmlatka. Stiče se utisak da sportisti ovog uzrasta životare skupljajući mrvice od starijih kategorija. Zašto je to tako, pokušali smo doznati u razgovoru s pedagogima i stručnim radnicima u sportskim organizacijama i klubovima u Banjaluci.

Zaboravljeni omladinci

Prema programu SIZ-a fizičke kulture za 1985. godinu finansiraće se 24 sportske škole u 16 klubova, dok će svi ostali sportski kolektivi finansiranje svojih škola morati rješavati unutar klubova, bez ičije pomoći.

- Pod sportskim školama podrazumijevaju se samo selekcije u klubovima starosti do 13 godina. Moraju da imaju najmanje 20 polaznika, stručnog radnika sa zvanjem i dnevnik rada - ističe stručni saradnik SOFK-e Slavica Vožni. Jedini izuzetak su bokseri Slavije i dizači tegova Partizana gdje su polaznici škole nešto stariji. SIZ finansira samo aktivnosti tih škola: obaveznih 70 sati treninga, korištenje sportskih objekata, pedagoge. Za jer' n čas dobijali su sredstva u iznosu od 800 dinara u 1984. godini, odnosno oko 1.000 dinara u ovoj godini.

Nije važan samo sport

U Fudbalskom klubu Omladinac iz Mjesne zajednice Budžak ponose se sa do sada učinjenim u ovom sportu. Nisu na spisku sportskih škola koje se finansiraju i sami se snalaze.

- Već duže vremena imamo sve uzraste u klubu - kaže predsjedavajući Predsjedništva Milorad Slavnić. Iz tih sredina ne samo da regrutujemo fudbalere za naš prvi tim, već na taj način

ŠKOLE RUKOMETA

Rukometni klub Borac dobro saraduje sa osnovnim školama. Tako se u pet banjalučkih škola: „Braća Pavlić“, Ranko Šipka, „Milan Radman“, Mirko Višnjić i „Zmaj Jova Jovanović“, pod stručnim nadzorom odvijaju škole rukometa. U ovih pet škola trenira 165 pionira, dok u juniorskoj konkurenciji u Borcu radi oko 90 omladinaca. U Fudbalskom klubu Borac je sve ostalo na pokušaju. Kako kažu u klubu, nije išlo pa su se morali opredijeliti samo za rad u Borcu. Registrovano je 85 pionira i omladinaca, a trenira nešto više od stotinu.

okupljamo i omladinu mjesnih zajednica Budžak. Umjesto da pioniri i omladinci lutaju po ulicama organizovano se okupljaju i druze na stadionu.

Potrebna bez koje se ne može

U svim sportskim školama, odnosno klubovima, bez obzira da li se rad sa njihovim mladim pogonom finansira ili ne, ističu da je podizanje vlastitog kadra danas potreba bez koje se ne može. U pojedinim sportovima i rangovima takmičenja u kojima se klub nadmeće, posjedovanje mladih kategorija je obavezno.

- U Incelu nemamo plivačica seniorskog uzrasta i sav rad baziran je na mladima - govori sekretar kluba Predrag Sobot. Istina, sredstva su skromna i nerijetko moramo samo nadoknađivati „manjak“. Finansira se samo rad, ali ne i takmičenje tih dječaka i djevojčica.

Isti problemi muče i radnike Atletskog kluba Borac. - Na uštrb nabavke sportske opreme putujemo na republička takmičenja - priča Enisa Sarajlić trener

Izostalo povjerenje

Slučaj Mladog Krajišnika nije usamljen. Tako je i u redovima rukometaša i fudbalera Borca. - Sudbina mladića koji na fudbalskom terenu provedu svo dje-

- Samo u prošloj godini za sve aktivnosti vezane za rad s mladim kategorijama (škole, takmičenja, sportska oprema treneri) ... izdvojeno je oko 3,5 miliona dinara - kaže sekretar RK Borac Miro Bijelić.

**ZABORAVLJENI
REZULTATI**

U prošloj kalendarskoj godini rukometaši „Rade Ličine“, kao i fudbaleri Borca uspjeli su da osvoje prva mjesta u Republici, dok su na saveznom takmičenjima dosegli odlična treća mjesta u izuzetno jakoj konkurenciji. Košarkašice „Mladog krajišnika“ bile su takođe prve u Bosni i Hercegovini, a pete u državi, dok su košarkaši BSK-a vicešampioni Republike. Među mladim teniserima, stonoteniserkama, plivačicama, skijašima, atletičarima, gimnastičarkama... zabilježeno je na desetine prvih mjesta. Samo u konkurenciji djevojčica trenutno Banjaluka ima više od deset republičkih prvakinja u raznim sportovima. Od te armije talentovanih sportista i sportistkinja skoro niko nije dobio pravu šansu da nastupi za seniorski sastav.

u klubu. A, da bi napredovali, moramo se takmičiti, upoređivati rezultate...

- Da su prije dvije godine djevojke iz škole Mladog Krajišnika dobile šansu da stasavaju s prvom ekipom, danas naš prvotigaš ne bi imao problema sa sastavom, smatra trener Aco Jurić. Naime, riječ je o izuzetno talentovanoj generaciji košarkašica, koja je umjesto napretka stagnirala i sada se dosta toga mora raditi iz početka.

linjstvo, i pubertet, ostave na njemu čak petnaestak godina, jednog trenutka dolazi na raskršće: šta i kako dalje, tvrdi Neno Gavrilović, trener FK Borac. Naime, po izlasku iz juniorskog pogona, treba da potpišu ugovor s Borcem ili pređu u drugi, manji klub. Samo mali broj tih omladinaca dobije šansu da ostanu u klubu (ne i da zaigra u prvom timu, dok većina nikad više ne zakorači na fudbalsko igralište.

Bez sumnje to je problem o kojem odgovarajuće strukture u klubu treba više da razmisle. Ne smije se stalno popuštati pred tvrdnjama trenera kako „sada“ u ekipu ne može junior zbog toga što se ona bori za opstanak ili prvo mjesto u toj ligi. Izostalo je povjerenje tim dječacima, ali i trenerima koji s njima rade, tako da se s pravom mnogi pitaju ima li opravdanja toliko ulaganje u jednog igrača.

Iste muke muče i rukometaše Borca. Na desetine vrsnih i talentovanih dječaka danas je daleko od rukometnog terena, najčešće zbog pogrešne politike kluba o kojoj je već bilo govora. U istom razdoblju stasavanja tih „domaćih“ omladinaca dovoljni su i školovani poletarci iz drugih sredina.

Zaista, impozantna sredstva moraju jednog dana donijeti i očekivani rezultat. Potvrdio je to primjer juniora ovog kluba, koji su pod patronatom „Rade Ličine“ osvojili prvo mjesto u Republici, treće u državi. Vjerovatno će uskoro većina tih mladića dobiti šansu da zaigra u prvom timu Borca.

Svestrani sportisti

- Danas jesve teže raditi s mladima, tvrdi Zoran Prohaska, trener u RK Borac. Djeca nemaju radnih navika i sve zadatke shvataju pojednostavljeno „lako ćemo“. Pored toga, polaznici sportskih škola ne bave se samo sportom, kao nekad, već i drugim aktivnostima: idu u muzičke škole, u strane jezike, ne propuštaju diskovečeri, dobre filmove i zabavne grupe, koje gostuju u gradu. Hoću reći da njihova pažnja nije usmjerena u ovom slučaju samo na rukomet. Ako gostuje Bijelo dugme, onda sigurno nema treninga. Nekad je bilo obrnuto i bili smo prisiljeni da se odričemo ostalih „ljubavi“. Naravno, to je donosilo i bolje rezultate.

Dodajmo ovom da se finansiraju sportske škole u klubovima koji su nosioci razvoja tog sporta, sa izuzetkom kolektiva koji imaju dodatna sredstva (tombofu i bife). U SOFK-i imaju trenutno još zahtjeva za finansiranje sportskih škola, a u ovoj godini predviđeno je da se izdvoji 1.100.000 dinara.

Dakle, jasno je da u ovom programu omladinskih škola nema nigdje. Prema riječima odgovornih u SOFK-i SIZ-u još uvijek ne raspoložu s dovoljno sredstava da bi mogli finansirati i starije kategorije. Tako ostaje klubovima da se sami snalaze i da pionire, koji su prerasli 13 godina nastave školovati iz skromnih sredstava.

Slično tvrde i u FK Vrbas iz MZ Gornji šehar. Trener pionira Sadik Beglerović kaže:

- Nerijetko se dešava da u klubu ostavimo dječake, koji zaista nemaju velikih izgleda za uspjeh u ovom sportu. Želja nam je da tu djecu zadržimo na stadionu, ne samo po cijenu sportskih uspjeha, već i van njih. Naj-sretniji smo kada ti dječaci postanu i dobri omladinci, ljudi...

Tako će reći i pedagog iz „Naprijeda“ Jasmin Latifić:

- Snalazimo se na sve moguće načine. Sportsku školu „Naprijeda“ iz MZ Mejdan vodimo na taj način, što djecu OŠ Kasim Hadžić okupljamo kroz fudbalsku sekciju i treniramo u dvorani ove škole...

RUKOPISI

- Primijetio sam, A čime, da ljudi sve lošije pišu.
- Nije čudno kad je iz škola izbačeno lijepo pisanje!
- Ne samo iz škola već i iz mnogih preduzeća.
- Kako iz preduzeća?
- Prosto. Sve je više onih koji svojim kolektivima pišu crno, mrljavo, da ne kažem nerazumljivo.
- Aha! Sad mi je već jasnije! A ko iz vašeg OOUR-a najlošije piše?
- Rekao bih da je to nalogodavac iz režije.
- Zanimljivo! A po čemu to sudiš?
- Po ovom nalogu za službeno putovanje!
- Kako?
- Lijepo... Evo već sat vremena gledam u ovaj papir i pokušavam da dešifrujem gdje me šalje preduzeće.
- Idi kod nalogodavca i pitaj njega!
- Bio sam, ali ga nema u kancelariji.
- Valjda je ostavio poruku gdje je otišao.
- Jeste, nešto je napisao ali, nažalost, ni to ne mogu da pročitam!

J. NIKOLIĆ

Milenko KOSANOVIĆ

POSTSKRIPTUM

LINIJA

Zbog izuzetno lošeg stanja puteva na području prnjavorske opštine, OOUR „Prigradski saobraćaj“ je bio prisiljen da obustavi nekoliko linija sa selima. Očito, je, dakle, da neki nisu na liniji.

JEDNAKOST

Sredstva namijenjena za regresiranje godišnjih odmora radnika u Prijedoru se ne troše namjenski. Regres se uglavnom isplaćuje „na ruke“ i u jednakom iznosu za sve radnike.

Neka su radnici barem u nečem jednaki!

(PRO)PORCIJA

Od oko 3.200 radnika bihačkog Poljoprivredno-prehrambenog i prometnog kombinata „Krajina“, njih više od 950 obavlja administrativne poslove. Proizlazi, dakle, da skoro trećina zaposlenih u „Krajini“ radi na neproizvodnim poslovima.

Tri na jednoga, o zar se i to može?!
Hlmzo SKORUPAN

JEDNOSMISLICE

x Punoj cijeni škarta ku-
muje fabričko pakovanje.

x Mole se potrošači koji
reklamiraju pojedine pro-
izvode da to ne čine gnjev-
nim glasom.

x Neki proizvođači misle
da kvalitet proizvoda treba
popraviti istom onda kad se
njihovim kupcima poboljša
pamćenje.

x S bozirom na tolike pro-
puste više nije neumjesno
pomišljati na uvođenje
novog zanimanja: referent
za izvinjenja.

x Finansijska magla je
mnogo korisnike kredita
zaklonila čim je masa deviz-
nih dugova na vidik izronila.

x Neke fabrike što statira-
ju u privredi, možda bi kao
ekspoziti apstraktne umje-
tnosti imale glavnu ulogu.

x Publika ne kupuje ni pje-
sničke zbirke ni umjetničke
slike. Valjda čeka da slikari
počnu hvaliti poeziju a pje-
snici slikarstvo.

x Kod pojedinaca mišlje-
nje vlada da u promjene spa-
da čak i promena.
Milan BOROVNICA

UKRATKO

NAJVIŠE MJENE
A PODIGOŠE CIJENE

BRATU U TUĐINI

RAZUMIJEM TE POTPUNO
ALI IPAK ZNAJ
DODI MAKAR JEDNOM
ZA PRVI MAJ

VREMEPLOV

KADA BALKANOM
MARŠIRAJU SVECI
TAD UMJESTO TRUBA
SVIRAJU MECI

PODOBNOST

PUSTIO I POLTRON BRKE
PA SE NJIMA DIČI
POGOTOVO ŠTO JOŠ VIŠE
NA SVOG ŠEFA LIČI

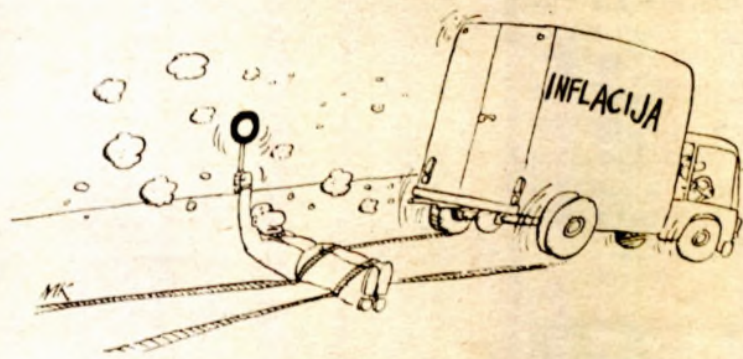
BLEJANJE

OTKAKO SU MU STRANU DALI
NE PRESTAJE DA BLEJI
A TAKO JE DOBAR BIO
U SVOJOJ MALOJ LEJI
BOŽO MARIĆ

BIBERČIĆI

- I zidovi imaju zečje uši.
- Nijesam mu dao da me pretvori u prah i pepeo. Šta bih ja imao do toga što bi se on sutra tim pepelom posipao po glavi?
- Za sve je bio kadar, i ostao je - kadar.
- Ono što je godinama radio zaista je imalo veze sa glavom: radio je o mojoj glavi.
- Nije se baš u svemu pridržavala dijete: dobila je dijete.
- Bolje od maternjeg poznavao je neušti jezik.
- Sam sam izabrao svoje neprijatelje. Prijatelji su izabrali - mene.
- Bruka za sve Crnogorce: najviši planinski vrh nalazi se u - Sloveniji.
- Psi laju, a karavana nema. Kasni neodređeno.
- Nijesu fraze: potrebne su nam što šire baze.
- Drugo je pitanje od koga treba prvo početi.

Duško Garčić

Milenko KOSANOVIĆ

KONJAK I MILIONI

- Zdravo, prijatelju! Kako si, kako tvoje preduzeće?
- Razgraniči, molim te, pitaš li kako sam ja ili ono.
- Pa, dobro, kako si ti?
- Slabo. Iako kao rukovodilac dobro zaradujem, zbog neke neplanirane kupovine i ženinih ekonomskih mjera, zapao sam u finansijske teškoće.
- A preduzeće?
- Izvrsno! Nikad bolje! Imamo ogroman višak.
- pazi, pazi, boga ti, a kod mene obrnuto: ja dobio na sportskoj prognozi, a preduzeće zapalo u gubitak.
- Uopšte me ne zanimaš ni ti ni tvoje preduzeće. Meni je jedini cilj da se večeras napijem i zaboravim svoje muke.
- Onda je stvar jednostavna: ja ću tebi platiti dva dupla konjaka, a ti ćeš mom preduzeću dati

- šezdeset miliona. Konobar, donesi mom prijate-
lju četverostruki konjak!
- Ne mogu pristati na to. Dobro, meni je lako da radnici izglasaju solidarnu pomoć tvojima, ali to je mnogo.
- Mnogo ti je, je li? Konobar, vrati piće!
- Ih, pa zašto sve tako bukvalno shvataš? tri dupla i pristajem.
- U redu! Konobar, donesi za njega još jedan dupli i meni jedan obični! Nego, stari družo, da ti kažem iskreno, znao sam za tvoje stanje pa sam sve unaprijed pripremio. Evo, potpiši ovdje, a poslije isposlij glasanje svog Zbora radnika kako znaš.
- Eto, potpisao sam, ali nije fer od tebe hvatati me pod ovakvim okolnostima. Niko nije tako jeftino dobio šezdeset miliona.
- Tačno, ali zato ti imaš čast da upravo piješ naj-
skuplji konjak na svijetu.

Armonko Grgić

OČI U OČI

- Povucite se sa položaja da vidimo koli-
ki su gubici.
- Narod sve pamti. Ne morate ga stalno
podsjecati na svoje zasluge.
- Iako revolucija teče, akumulacije ni-
kako da se napune
- Direktiva „Biće bolje“ ubija u nama
svaki optimizam
- Zato što jedni lažiraju život, drugi se
bore za opstanak
- Nizak nivo izbaci na površinu plitke
ljude.
- I kad duvamo u isti rog, interesi nam se
bodu.

BORISLAV MITROVIĆ

AFORIZMI

- Bio je krajnje nestručan. Ali, znao je da to veoma stručno prikrije.
- Hajka se u principu diže na krupnu zvjerku, ali ako se izgubi princip, strada sitna divljač.
- Samo me vi držite za riječi! Na djelu nisam tako siguran.
- Štošta smo mu pogledali kroz prste. Imao je jaku pesnicu.
- Rad je stvorio čovjeka. Škola-armiju nezaposlenih.
- Radno mjesto je postalo lutrija. Puno ih se izvlači s posla.
- Tek kad mu je pao mrak na oči pokazao se u pravom svjetlu.
- Bio je veoma pametan. Znao je kada da se napravi ludim.

Alija Kapidžić Alkap

MISAONI RESTLOVI

Ako nekome i u pustinji uđe voda u
uši, onda je to ipak samo fatamorgana.

xx

I sahrane mogu biti vesele ako
govornik bude iskren i kaže da se tog
trenutka rješavamo još jednog
pokvarenjaka.

xxx

Ko od nas zna ko mu je otac. Ipak,
vjerujemo u ono što smo čuli. Zašto on-
da da ne vjerujemo da će sutra biti bolje
ako to stalno slušamo?

xxx

U posljednje vrijeme u Bugarskoj
uopšte nema nezaposlenih ljudi. Ako
ništa drugo nemaju da rade, oni prek-
rajaju istoriju.

xxx

Znaju li teoci da smo im podigli cijene
nu maltene iznad svoje sopstvene?

xxx

Dobro što se neke stvari fabrikuju, ali
da to bar čine oni koji nemaju
zaposlenja.

xxx

Drugovi, predimo jednom sa riječi na
-jelo!

xxx

Ako je vjerovati da su proizvođači
dubriva u podbačaju plana za prva tri
mjeseca ove godine, šta onda toliko
smrdi?

Slobodan JANKOVIĆ

Dragan DAVIDOVIĆ

Milenko KOSANOVIĆ

PRIČICE

- S proljećem nam dolazi zelenilo. Ozelenje šume, livade, parkovi i neki dijelovi odjeće zelenog dijela čovječanstva. A onaj dio čovječanstva koji je nekad davno bio zelen, sada ide na zelene pijace. Na pijacama ima zeleni, zelja, zelene salate, zelenog luka, zeleniša, a najviše od svega ima - zelenaša koji salijeću uglavnom zelene kupce i izmame im zelene novčanice, nakon čega ovi dobro - pozeleno.

Gledano s prometne strane, zelenašima je za tu zelenašku rabotu vazda upaljeno crveno svjetlo, ali su oni mahom moralni daltonisti pa vide samo - zeleno svjetlo. Njihova je parola: „Ko švercuje bolje, široko mu zelenaško polje!“ Poslije svega, predlažem da za zelenim stolom jednom (ne zelenom, već zreloom) odlukom ukinemo sve zelenaše.

Ne zamjerite mi ako vam se ova priča učini suviše zelenom. Sve-
mu je krivo proljeće...

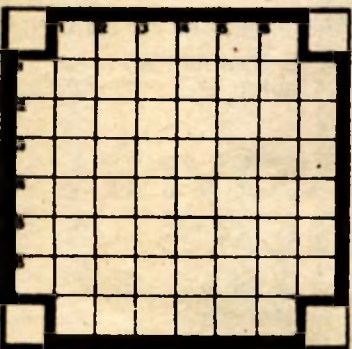
xxx

- U narodu je odomaćeno uvjerenje da za pare treba zapeti i raditi, dakle, samo rad donosi pare.

A ja sam uvjeren u nešto sasvim suprotno: Pare su u veoma bliskoj vezi s ležanjem. Da, ležanjem. Često se može čuti da jedni leže na pa-
rama. Jedan dio takvih poslije leži zbog para. Najveći je broj onih koji leže i sanjaju pare. Za neke opet, tvrde da legu pare. Neki (i neke) za-
raduju pare isključivo ležeći. Čuje se tu itamo da su nekima pare legle. Neki umješni tragači otkrili su leglo para.

U mom nepokolebljivom uvjerenju da su pare bliske ležanju, često sam na radnom mjestu bivao uhvaćen kako ležim. I što je ležanje bi-
valo češće, paresu se smanjivale i prorjeđivale. Bez obzira na to što su
moja uvjerenja rezultirala suprotnim elektima, čvrsto sam i dalje
ubijeden da ležanje donosi pare. Uostalom, svako pravilo ima svoje
izuzetke.

Dragan Stanarević

MAGIČNI LIK

A. AK, DO, ME, NIK, NO, RA, RE, RE SA, SKA, STJE, SU, TI, TI, TJE, VI, VIC, VIST, VJE.

VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Rijeka poznata iz NOB-a kraj koje je 1943. godine Josip Broz Tito ranjen (vidi gornju sliku!). 2. Saginati, satjerati, skupiti tjeranjem na gomilu, 3. Muškarac koji se vjerio, 4. Mreža za prihvat ribe, sak (množ.) 5. Naš doskorašnji reprezentativac u boksu, 6. Član nekog aktiva.

PREMETALJKA

Granitni čovjek POSTOJI, ZBORIT zna najljepše riječi, njegovim stopama idu nova pokoljenja ka sreći!

(Alojz Buljan)

ENIGMATSKA SVAŠTARA

Jednom davno pročitao sam narodnu zagonetku (navodim je po sjećanju): Što me više oduzimaš, to sam veći! Nikako mi nije išlo u glavu šta bi to moglo biti, jer je izgledalo nelogično. Kad sam pročitao rješenje: JARAK, na prvi pogled sve je bilo u redu. Ali jarak jarkom ne čini zemlja, već prostor u zemlji i oduzima ti od jarka znači, u stvari, zatrpavati ga i smanjivati ga. No bilo ovako ili onako, ostaje nam da se divimo narodnom stvaralocu koji je i to zapazio. Zagonetke nas i inače moraju zbunjivati, ali samo na prvi pogled. Narodni stvaralac je uspio i u tome. Još jedna slična, zapravo ista, zagonetka: Što god od tebe više kidam, ti si sve to veća (JAMA).

xxx

Listajući stare brojeve „Ilustrovane politike“ (iz 1974. god.) bilježim mišljenje pjesnika Žarka Đurovića, koji u jednom razgovoru objašnjava razliku između satiričara i enigmata.

- Enigmatima je lakše. Oni reč „stav“ mogu da pišu i vodoravno i uspravno, dok stav satiričara mora uvek biti uspravan. Kao što se vidi, razlika je velika!

xxx

Znate li kakva je razlika (ako hoćete i sličnost) između punice i ukrštenice? Razlika nikakva, ali i jedna i druga muče riječima!

PUTNI D. KOŠ	FRANSTONNIK NOVOG ZELANDA	DRUGO IME ZA ALBANCA	MJESTO KRAJ ZADRA	ČAGALJ (im.)	AIT	U DOSTR. BILJKA													
TITOV VOJNI ČIN																			
PRAVA REHLARNA JEDINICA JNA, OSNOVANA U RUĐOM 22. 12. 1941.																			
OBAVIJEŠT O SMRTI																			
ARTIKNA RIJEKA U DANAJNJI, ITALIJI																			
KONJ CRNE BOJE																			
AMPER	GLUPAC, ANTON																		
PREFIKS ZA DUBOKU STAROST			CRNA KREDA																
B. AMERIKI POLITIČAR, DIN (etim.)			ZLOČINAC																
DIRIGENT DANON																			
FRANCUS. PISAC, PVER																			
ŠPANIJA																			
PISAC ŠEVČENKO																			
PRIVREDA GOSPODARSTVO			DEDALOV SIN																
PLANINA U BAH POZNATA IZ NOB			PAKET																
MJESTO FORMIRANJA VRIHOVNOG TABA NOPOJ																			
KALJ																			
BALERINA PAVLOVA																			
MJESTO KRAJ TORINA																			
STEPEN, POLOŽAJ																			
NAZIV																			
SAVJETNIK VLADARA U ST. GRČKOJ																			
OPŠTINSKO PODRUČJE (mn.)																			
DARUVAR																			
ŽITELJ POKRAJ, ANAKAN U BURMI																			

UKRŠTENICA SA SLIKAMA

Pojmova predstavljene crtežima treba izvjesnim redom uvrstiti u minijaturnu ukrštenicu, tako da se složevodoravni uspravni pojmovi. Otklanjanje pri rješavanju je već upisano središnje slovo „R“. Treba, kako se vidi, upisati i petoslovnih pojmova: 3 vodoravno i 3 uspravno.

Dana 16. maja 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od smrti naše drage i nikad neprežaljene majke, bake, svekrve i punice

VIDE (MITRA) MIJATOVIĆ

U nedjelju, 12. maja 1985. godina, posjetićemo njen grob, položiti cvijeće i odati dužno poštovanje.

OŽALOŠČENA PORODICA

T11:

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljima i poznanicima žalosnu vijest da je naša draga i nikad prežaljena majka

**KAZIMIRA LJUBIČIĆ
UČITELJICA**

Iznenada preminula 9.5.1985. god. u 49-oj godini života.

Sahrana će se obaviti u subotu 11.5.1985. g. u 13 sati na novom groblju u Banjoj Luči.

Ožalošćeni:

kćerka Sanja; sin Davor i ostala rodbina i prijatelji.

Tužnim srcem javljamo svim radnim ljudima i poznanicima da je naš dragi član kolektiva

**KAZIMIRA LJUBIČIĆ
UČITELJICA**

Iznenada preminula 9.5.1985. godine u 49-oj god. života.

Sahrana će se obaviti 11.5.1985. god. u 13 sati na Novom groblju u Banjoj Luči.

**Kolektiv
OŠ „Mirko VIŠNJIĆ“
Banjaluka**

Dana 12. maja navršava se godina dana od smrti voljenog supruga, oca i djeda

**BORE PRSTOJEVIĆA
(pukovnika JNA)**

Njegov dragi i plemeniti lik ostaće vječno u našim srcima. Tog dana obići ćemo njegov grob i položiti cvijeće u 11 sati na Novom groblju.

OŽALOŠČENA PORODICA PRSTOJEVIĆ

053556

Javljamo tužnu vijest da je naš dugogodišnji radnik

ANTO MARIĆ

Iznenada preminuo 9.5.1985. godine u 54. godini života.

Smrću druga ANTE naš kolektiv je izgubio vrijednog radnika i dobrog druga čiji će lik trajno ostati u sjećanju njegovih radnih kolega.

Sahrana obavljena 10.5.1985. godine u Banjaluci.

RADNICI RO UNICEP, EXPORT—IMPORT

AIPK RO „PLANTAŽE“ BOSANSKA GRADIŠKA

Na osnovu člana 48. Statuta Radne organizacije Radnički savjet RO „Plantaže“ objavljuje

**PONOVI
OGLAS**

za popunu upražnjenog radnog mjesta

STRAŽAR—VATROGASAC U RJ JABLANICA na neodređeno vrijeme

USLOVI: Završena osnovna škola, položen vatrogasni kurs i regulisana vojna obaveza. Prijave na oglas slati na adresu: AIPK RO „PLANTAŽE“ BOSANSKA GRADIŠKA, Drage Lopara br. 3.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja. Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

„AUTOSERVIS“ OOUR „CENTAR—SERVIS“ BANJALUKA, objavljuje

OGLAS

za popunu poslova i radnih zadataka

1. Kartotekar, sa završenom ekonomskom školom, izvršilac 1
2. Daktilograf, izvršilac 1
3. Čuvar, sa završenom osnovnom školom, izvršilac 1

Oglas je otvoren 8 dana od dana objavljivanja. Za poslove pod 1. i 2. obavezna je provjera znanja testiranjem, a pod 3. potrebna je podobnost za vršenje poslova obezbjeđenja.

Radni odnos pod 1. zasniva se na neodređeno vrijeme, a pod 2. i 3. na određeno vrijeme, a najduže do 6 mjeseci.

Prijave sa dokazima slati na adresu OOUR-a Jukićeva 11.

Nepotpune i neblagovremene prijave kao i prijave kandidata koji ne pristupe testiranju, neće se razmatrati.

**RADNA ZAJEDNICA
ZAJEDNICE ZA RAZVOJ I UNAPREĐENJE SELA
OPŠTINE BANJALUKA**

OBJAVLJUJE:

OGLAS

Za prijem pripravnika, na poslovima iz poljoprivredne djelatnosti

1. Diplomirani agronom

USLOVI:

1. Da ima završen poljoprivredni fakultet

Pripravnik se prima na godinu dana.

Oglas ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Pismene prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova iz oglasa dostaviti na adresu Zajednica za razvoj i unapređenje sela Ulica Akifa Šeremeta 9.

KONKURSNA KOMISIJA

**RO PTT SAOBRAČAJA „BANJALUKA“ BANJALUKA
OOUR PCT „BANJALUKA“ BANJALUKA**

Na osnovu odluke broj 724 Komisija za radne odnose OOUR-a Poštanski centar i transport „Banjaluka“ Banjaluka raspisuje

OGLAS

radi prijema izvršioca na poslove i radne zadatke na neodređeno vrijeme

1. Kontrolor poštanskog centra 1 izvršilac

USLOVI: VŠS i to: viša ptt škola, viša upravna, VEKŠ, viša saobraćajna,

- radno iskustvo 1 godina,

- ne mogu biti birana lica koja su kažnjavana ili je postupak u toku što ih čini nepodobnim završenje ovih poslova i radnih zadataka

Uz prijavu na oglas kandidati su dužni dostaviti dokaz o traženim uslovima.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja. Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave slati na adresu RO PTT Saobraćaja Banjaluka OOUR OPCT „Banjaluka“ Banjaluka, Maršala Tita 61/a.

Tužnim srcem javljamo rodbini i prijateljima da je nakon kratke i teške bolesti u 74. godini života preminula 10.4.1985. naša draga i nikad neprežaljena majka, punica, svekrva i baka

**SAVKA ŠAMARA
rođ. ĐURĐEVIĆ**

Sahrana će se obaviti u nedjelju, 12. maja u 14 sati na groblju u Krupi na Vrbasu.

OŽALOŠČENI: suprug Dragutin, brat Mladen, kćeri: Mira, Duja i Zora,

sinovi: Dušan, Đorđe i Miroslav, snahe, zetovi, unučad i prauučad i ostala mnogobrojna rodbina.

061162

„Lesnina“ proizvodno i trgovačko poduzeće drvom, drvnim proizvodima, pukućtvom i građevinskim materijalom, n.sol.o., Ljubljana, Parmova 53

Komisija za radne odnose OOUR Unutrašnja trgovina prodajna mreža Ljubljana, n. sub. o., Ljubljana, Parmova 53

OGLAŠAVA

slobodne radne zadatke za PE u Banjaluci, Mladena Stojanovića 125

PRODAVAČA II (za određeno vrijeme-zamjenjivanje radnice na porodijskom odsustvu)

Uslovi:

- srednja stručna sprema trgovačkog smjera,
- 2 godine odgovarajuće prakse u struci

Za poslove odnosno radne zadatke prodavača II određen je dvomjesečni probni rad.

Kandidati mogu poslati svoje molbe sa kratkom biografijom i dokazom o ispunjavanju uslova na adresu: „Lesnina“ Ljubljana, kadrovsko opšti sektor, 61000 Ljubljana, Parmova 53 u roku od 8 dana nakon ove objave.

O izboru kandidati će biti obaviješteni u roku od 30 dana nakon zaključka nadležnog samoupravnog organa.

Danas, 11. maja, navršava se pet tužnih godina od smrti našeg voljenog

MEHMEDA LONIĆA LONE

Njegov plemeniti lik i djelo živjeće vječno u našim srcima.

S ljubavlju i poštovanjem supruga Hasnija, kći Sabira i zet Esad
061160

IN MEMORIAM

U subotu, 11. maja 1985. godine, navršava se godina dana od kada smo izgubili našeg plemenitog oca, supruga i brata

VITOMIRA (IVANA) RADOŠEVIĆA

S ljubavlju, tugom i ponosom čuvamo uspomenu na njega.
sin IGOR, supruga SLAVICA i sestra MIRJANA
053536

Dana 11. maja 1985. godine navršava se sedam tužnih dana od smrti naše drage majke, punice, sestre i bake

ČATIBE (MEHMEDA) DELIĆ

OŽALOŠČENA PORODICA
053546

Dana 11. maja 1985. godine navršava se deset godina od tragične smrti našeg dragog sina i brata

TOME ŽIVKA PANIĆA

iz Babića

Deset godina tugujemo i nikada ga nećemo zaboraviti. Ostavio nam je prazninu, bol i tugu, ali dok živimo mi, njegovi najmiliji, živjeće i Tomo Živko u nama, jer voljeni ne umiru.

NJEGOVI NAJMILIJ
053538

TUŽNO SJEĆANJE

MUSTAFA KAHVEDŽIĆ

11.5.1980 — 11.5.1985.

Uvijek zahvalna porodica
053518

Dana 12. maja 1985. godine navršavaju se pune četiri godine od smrti naše majke, svekrve i bake

**ZORE DOMIĆ,
rođene LUKENDA**

Toga dana posjetićemo njezinu vječnu kuću na Crkvenama i položiti cvijeće.

OŽALOŠČENI:
SINOVI, KĆERKE, SNAHE I UNUČAD

053494

Dana 12. maja 1985. godine navršava se pet godina od smrti našeg dragog supruga, oca i djeda

SAVE BAJIĆA

S poštovanjem i tužnim sjećanjem.

PORODICA
053536

Dana 12. maja u 11 sati na Novom groblju u Banjaluci otkrićemo spomenik našem dragom i nezaboravljenom sinu, ocu, suprugu i rodaku

UROŠU BABIĆU

Vrijeme prolazi, ali uspomena na njegov lik, dobrotu i plemenitost ostaje. Naše rane za izgubljenim Urošem nikada neće biti izcijeljene. Pozivamo sve njegove prijatelje, znance, roduke da nam se pridruže u nedjelju kada ćemo položiti cvijeće na njegov grob.

NJEGOVI NAJMILIJ
053530

Dana 11. maja 1985. godine navršavaju se dvije godine otkako nas zauvijek napusti naša voljena i nikad neprežaljena majka, sestra, punica i baka

**JOVANKA JOKA SKENDERIJA,
rođena GAJIĆ**

iz Laktaša

Dana 12. maja 1985. godine u 11 sati posjetićemo tvoj grob i položiti cvijeće.

TVOJI NAJMILIJ:
kćerke: KOVILJKA I SLOBODANKA, zetovi i unučad
053548

Dana 12. maja 1985. godine navršava se četrdeset dana od smrti našeg dragog supruga, oca, svekra, punica, djeda i brata

**LJUBOMIRA LJUBE
MIRKOVIĆA**

Obavještavamo rodbinu, kumove, prijatelje i komšije da ćemo dana 12. maja 1985. godine u 11 sati posjetiti njegov grob, okiti ga cvijećem i zaliti suzama na groblju u Ramićima.

VJEČNO OŽALOŠČENA
PORODICA:
supruga MIRA, sin ZORAN, snaha ĐUJA, kćerka LJILJA, zet ZORAN, unučad: DRAGAN I DANIJELA i ostala mnogobrojna rodbina
053484

Tužnim srcem javljamo da je 9. maja 1985. godine u 46. godini života preminuo naš dragi

HUSEIN (Junuza) DELIĆ

Sahrana će se obaviti 11. maja 1985. godine u 17,30 sati na groblju u Stupnici.

OŽALOŠČENI: supruga Zlata, sin Damir, braća: Ferid, Salih, sestre: Seida, Ajka, Fatima, zetovi: Taib i Rade, te porodica Alić, Kulenović, Nezirović, Imamović i ostala rodbina i prijatelji.
061161

**SOCIJALNO—GERIJATRIJSKI
CENTAR
BANJALUKA**

Komisija za radne odnose objavljuje

OGLAS

za prijem radnika na neodređeno vrijeme

1. ČISTAČICA OMRL DRAG-OČAJ... i izvršilac
2. POMOĆNI RADNIK U SLUŽBI ODRŽAVANJA... i izvršilac

USLOVI:

1. osnovna škola sa radnim iskustvom ili bez iskustva
2. osnovna škola NK ili PK radnik sa radnim iskustvom ili bez iskustva

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja. Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova slati na adresu: Socijalno-gerijatrijski centar Banjaluka, Krajiških brigada 104. Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

DEMONSTRACIJE U MADRIDU

Sve zbog Regana

MADRID, maja - Nema državnika u svijetu koji izaziva toliko revolta stanovnika ove planete kao predsjednik SAD Roland Regan. Na ulicama Madrida 2.500 ljudi je demonstriralo protiv njegove posjete koja je trajala samo 41 sat, ali to je bilo dovoljno da se za-bilježe ovakve slike ispred američke ambasade. Na žalost Regan nije vidio ovako gnjevna lica demonstranata, ali tek može da naslucuje koliko ga svijet voli.

(Foto-Rojter)

ZLATO U AVIONU

DA SU ZNALI, ALI...

KAMPALA (UPI) — U avionu ugandske vazduhoplovne kompanije prije neki dan pronađena je tašna. Pošto se niko do putnika za London koji su se nalazili u avionu nije prijavio kao vlasnik tašne, ona je predata carinicima. Zaprepašćenje koje je prouzrokovao njen sadržaj bilo je veliko. U tašni je pronađeno 100.000 dolara i 7 kg zlata u vrijednosti od 76.000 dolara. Novac je vlada konfiskovala, a zlato je predata državnoj banci.

Tarot - karta (osnovna zodi-jackog znaka Blizanaca (treći vaz-dušni znak, promjenljivi, kuća bratstva) glasi ljubavnici i predsta-vlja: muškarca, ženu i anđela. U astrološkom tumačenju muškarac je ovdje svijest, žena podsvijest a anđeo nadsvijest što nam i otkriva ključ za njeno čitanje, to jest kombi-nacijom svih triju elemenata i njih-ovim pravilnim korišćenjem ličnosti rođene u Blizancima će uspjeti da dosegnu onaj nivo do kojega im je i najviše stalo. Blizanci, baš kao svi znakovi elementa Vazduha, misleći su znak i njihov putovođa je mozak, razum kojim često nastoje da dosegnu i vančulne spoznaje. Za Blizance takode kažu da su najinte-ligentniji znak Zodijska „no za utje-hu stoji da planinski potoci imaju često virova i upravo svaki Blizanac traži taj vir, sopstveno stanje mate-rije i duh koji združeno reaguje.

Blizanci izuzetno društveni znak sazrijeva veoma rano ali je odmah u početku suočen sa velikim problemom - dvojstvom ličnosti u kojoj se takode dvoje duh i materija tako da se kaže za njih da su četvor-ni znak, ličnosti koje se dijele na četiri četvrtine i do kojih svaka može da djeluje kao samostalna ličnost ali nepotpuna naravno. I, stoga se nemojte zaprepaštiti ako vam osobe rođene u znaku Blizana-ca poslije dužeg vremena mirova-nja naglo promijene ritam i okrenu sve naglavce ili da vam počnu da postavljaju seriju pitanja na koje je nemoguće odgovoriti. Tad su kao mala djeca suočena sa čudima u čudesima ovoga svijeta. Mogućno od njih očekivati i sasvim irealne pobune koje nemaju uporišta nigdje u stvarnosti a proizvod su nedostatka informacija (prekida određenih strujanja enegije iz-među svijesti, podsvijesti i nad-svijesti kao kad se pokvari računar i počne da izbacuje pogrešne po-datke). Takva stanja, doduše, kratko traju, i sami ih Blizanci dovode u red.

U učenju, u radu Blizanci su kao i svi promjenljivi znakovi Zodijski (Djevica, Strijelac, Riba) veliki kampanjci i dok je Djevica uporna, Strijelac skupljač a Riba intuitivna dotle Blizanac koristi inteligenciju i

ZODIJAK

BLIZANCICI: 21. MAJA — 20. JUNA

Ljubavnici

dobru memoriju. Izuzetno je snala-žljivi i dobro pliva u stvarnosti. Veoma brzo rješava administrativne probleme, i to veoma drsko tako da se „nadležni“ uopšte ne umiju snaći. I, kad je ova dvojna ličnost, dvojna u višem smislu riječi, u svom elementu onda joj je nemoguće bilo šta odbiti. Brzo se prilagođava-ju novonastaloj situaciji i skoro ih je nemoguće uhvatiti na pogrešnoj strani. I, upravo stoga i nedostaje im toliko potrebno i dragocijeno iskustvo poraza.

Blizanci, zahvaljujući svojoj brzini i pokretljivoj inteligenciji, ve-liko su jutalice, ne drži ih mjesto pa iako su skloni braku i sličnim veza-ma sa njima treba mnogo raditi da

bi se ta veza i održala. No, tu se muškarci i žene razlikuju. Žene su sklone klasičnijem odnosu dok su muškarci veliki eksperimentatori. Ali, bivajući stariji i oni se užljeblju-ju u zadati im prostor i društvene konvencije. Blizanci su, ljudi koji lako osvajaju pa iako često imaju masku ozbiljnosti na licu oni su nje-čan znak, nježni roditelji i dobri prijatelji. Trebaju samo da se čuva-ju sopstvenog jezika koji upotre-bljavaju i kad ne bi trebalo, pov-remeno ljudi oko sebe, no upo-zoreni na to oni odmah bez ljutnje prekidaju a kad se stvarno naljute onda postanu žestoki gubeći sposobnost samokontrola.

M. PRAREVAC

U VELIKOJ BRITANiji

„KAŽNJEN“ KOLEKCIONAR JAJA

SELBI (AP) — Čovjek koji je imao najveću kolekciju ptičjih jaja u Velikoj Britaniji kažnjen je sa 1700 funti sterlinga (2.050 dolara) zato što je povrijedio zakon o lovu i divljači, i vrijedna kolekcija mu je oduzeta. Kolin Watson (41) iz Selbija radnik u lokalnoj elektrani izjavio je da će se žaliti zbog toga što je, kako je rekao, većinu ptičjih jaja sa-kupio prije 1981. godine kada je donijet zakon čije ga odredbe sada „kače“. Watson je izrazio žaljenje zbog postupka oko njegove kolekcije kojoj je, kako je naglasio, posvetio cio svoj život. Britansko kraljevsko društvo za zaštitu ptica, koje je tužilo Watsona, preporučuje da se kolekcija od 2250 ptičjih jaja „smjesti“ u muzej.

U SAN SALVADORU

ŠTRAJK GLAĐU

SAN SALVADOR, maja - Politički zatvorenici u San Salvadorskom zatvoru štrajkuju glađu. Ispred ulaza su žene i dje-ca koja podržavaju svoje muževe i očeve, koji štrajkuju već 13 dana tražeći slobodu.

(Foto-Rojter)

NEDJELJNI ZADATAK

PRIPREMA A. ALIBEGOVIĆ

Nekom lako, nekom...

Slova u kvadratu treba zamije-niti brojevima tako da zbir svih ci-fara vodoravno, okomito i dijago-nalno daje isti rezultat. Po-kušajte, nije lako.

4	A	8
B	C	3
6	5	D

Ako ne uspijete, rješenje ćemo objaviti u slijedećem Nedjeljnom Glasu.

Rješenje zadatka iz prošlog bro-ja: ako znamo da čovjek na glavi ima najviše 200.000 vlasi, u tom slučaju će od 200.001 čovjeka bar dvojica imati isti broj vlasi. Kako znamo, čovječanstvo broji 4 milijarde...

U STRASBURU

ZAŠTO KRAVE JEDU MAGNETE

STRASBUR — Francuski poljoprivrednik iz Strasbura Eugen Šenfelder kažnjen je na šest mjeseci zatvora zbog ubistva 100 krava. Utvrđeno je, naime, da je on u hranu za životinje ubacio veoma sitne komadiće žice što je dovelo do cijepanja crijeva i masovnog umiranja krava. Pedesetdvogodišnji farmer postao je sumnjiv jer poslije pomora životinja, jedino njegovo stado u čitavoj oblasti nije podleglo „misterioznoj bolesti“. U početku se pretpostavljalo da je u pitanju neka nova vrsta zaraze među životinjama, ali je ubrzo utvrđeno šta se, u stvari, desilo. Da bi spasili svoje krave, poljoprivrednici su počeli da ih hrane komadićima magneta kako bi „pokupili komadiće žice, koje su one prethodno pojele“.

„Zlatna ruža“ iz bubnja

MONTRE, ŠVICARSKA, maja - U Montreu je svečano počeo festival „ZLATNA RUŽA MONTREA — 85“ (izbor najboljih televizijskih emisija) koji će trajati do 15. maja. Na fotografiji je pri-kazano izvlačenje redoslje-da prijavljenih programa po kojem će biti prikazivani.

(Foto-Rojter)

POVODOM DANA BEZBJEDNOSTI, 13. MAJA

ČESTITKE ZA PRAZNIK

● Veselin Đuranović i Ali Šukrija, u ime Predsjedništva SFRJ i Predsjedništva CK SKJ primili delegaciju organa i službi bezbjednosti Jugoslavije, koju je predvodio savezni sekretar za unutrašnje poslove Dobroslav Čulafić

BEOGRAD, 10. maja (Tanjug) — Povodom Dana bezbjednosti, 13. maja, Veselin Đuranović i Ali Šukrija, primili su danas, u ime Predsjedništva SFRJ i Predsjedništva CK SKJ, delegaciju organa i službi bezbjednosti Jugoslavije, koju je predvodio savezni sekretar za unutrašnje poslove Dobroslav Čulafić. Prijemu su prisustvovali i član Predsjedništva SFRJ Nikola Ljubičić, predsjednik Skupštine SFRJ Dušan Alimpić, predsjednik Saveznog izvršnog vijeća Milka Planinc, savezni sekretar za narodnu odbranu admiral flote Branko Mamula i drugi funkcioneri Federacije. Oni su delegaciji i svim pripadnicima službe bezbjednosti čestitali praznik - Dan bezbjednosti.

Obraćajući se rukovodiocima organa i službi bezbjednosti, predsjednik Đuranović je, između ostalog, rekao: „Danas, kada obilježavamo 40-godišnjicu pobjede nad fašizmom i izvojevanja slobode, s punim pravom možemo reći da su smjeli podvizi pripadnika bezbjednosti i u ratu i u miru, blistav primjer kako treba služiti interesima naroda i njegove slobode, kako treba braniti tekovine njegove borbe i revolucije i kako treba tući neprijatelja. To je primjer vjernosti i ljubavi prema svojoj socijalističkoj zemlji i njenoj slobodi. Na to nas podsjećaju i svijetli likovi preko 2000 pripadnika službi bezbjednosti poginulih nakon 9. maja 1945. godine i izvojevanja slobode, braneći novu Jugoslaviju od napada raznovrsnih neprijatelja.

NAFTA NA RASPRODAJI

KAIRO, 10. maja - „Situacija na svjetskom tržištu nafte danas je takva da ne bi bilo čudo da OPEK počne da nudi na rasprodaji“, tvrdi jedan kuvaltski list. Tvornja je potkrepljena najnovijim podacima da je sada tražnja nafte najmanja od stvaranja Organizacije izvoznika nafte, pre nešto više od 20 godina. Saudijski ministar za naftu Ahmed Zaki Yamani slaže se da je tražnja na svjetskom tržištu nafte „neobičajeno mala“, ali po njegovim riječima to ne znači da će OPEK pod pritiskom sniziti cijene.

NEEFIKASNI INSPEKTORI

BEOGRAD, 10. maja - Tržišne inspekcije u proteklm mjesecima ove godine nisu bile na visini zadatka. Iako su cijene visoko i nekontrolisano rasle vrlo je mali broj slučajeva u kojima je registrovano protivpravno sticanje dobiti putem poskupljenja. Prema nalazima inspektora nezakonita zarada stečena dizanjem cijena iznosi 1,6 milijardi dinara, što sigurno ne odgovara pravom stanju.

LIBAN

NOVI TRAGOV I ZLOČINA

BEJRUT, 10. maja - Ministar pravosuđa i državni ministar za južni Liban Nabih Beri, inače vođa šiitske organizacije „Amal“, naredio je danas „detaljnju istragu koja će ustanoviti istinu o počinocima i žrtvama zločina počinjenog nad civilnim stanovništvom u lučkom gradiću Žije - javio je danas libanski nacionalni radio.

Ta je odluka došla u trenutku kad je libanska javnost uznemirena i ogorčena zbog jučerašnjeg otkrivanja posmrtnih ostataka 17 ljudi, žena i djece u jednom presušenom bunaru u blizini Žija, dvadesetak kilometara južno od Bejruta. Rukovodstvo „Amala“ optužuje desničarske hrišćanske „libanske snage“ da su počinile ovaj masovni zločin.

KOLUMBIJA

UBIJENO PET GERILACA

BOGOTA, 10. maja (AFP) — Pet gerilaca i jedan policajac poginulo je prošle noći u Bogoti, gdje je preduzeta serija napada na policijske stanice, saopštio je predstavnik snaga reda u glavnom gradu Kolumbije.

Osam maskiranih lica, pripadnika grupe koja nosi ime Rikarda Franka (Ricardo Franco), otpadnika iz kolumbijskog gerilskog pokreta takozvanih Revolucionarnih oružanih snaga (FARK), pucalo je iz kola na karabinjersku školu i policijsku stanicu u Subi, na sjeveru Bogote. U potjeri ubijena su dvojica. U potjeri ubijena su petorica napadača, saopštio je policija.

Istovremeno, eksplodiralo je nekoliko bombi podmetnutih u policijskim stanicama ili vozilima, ali u tim napadima nije bilo žrtava.

DANAS TEHNIČKI ZBOROVI U SARAJEVU, OSIJEKU, MOSTARU, BANJALUCI I TUZLI

SMOTRA NAORUŽANJA I OPREME

SARAJEVO, 10. maja (Tanjug) — Omladina, radni ljudi i građani Bosne i Hercegovine i Slavonije moći će u Sarajevu, Osijeku, Banjaluci, Mostaru i Tuzli u subotu, 11. maja, na tehničkim zborovima da izbliza nepsoredno vide najmodernije naoružanje i opremu kojima su snabdjevene naše oružane snage i sve komponente sistema opštenarodne odbrane.

Za ove tehničke zborove na području Sarajevske armijske oblasti među mladima, posebno, vlada veliko zanimanje, pa se očekuje da će najnovija tehničko-tehnološka dostignuća naše industrije i privrede u cjelini, jer je to djelo naših ljudi, vidjeti stotine hiljada radnih ljudi i građana, učesnika NOR-a, pripadnika teritorijalne odbrane i civilne zaštite i pionira.

ZBOG OBILNIH KIŠA

KASNI SJETVA KUKURUZA

OSIJEK, 10. maja (Tanjug) — Kiša koja je posljednjih dana padala u slavonsko-baranjskoj regiji zaustavila je sjetvu kukuruza koja i onako kasni. U ovoj regiji pod kukuruzom treba biti zasijano ove godine 207.603 hektara, od čega 59.485 na društvenom i 148.118 hektara na individualnom sektoru.

Zbog kašnjenja sjetve kukuruza poljoprivredni stručnjaci preporučuju da se u ovim kasnim rokovima sjetve siju hibridi kukuruza kraće vegetacije, da bi stigli sazreti do prvih mrazeva.

ARGENTINA

REKORDNA INFLACIJA

BUENOS AIRES, 10. maja (Tanjug) — Inflacija je u Argentini dostigla u aprilu stopu od 30 odsto, što predstavlja dosad najviše mjesečno povećanje, a samo u prvih nedjelju dana maja iznosila je deset odsto.

U talasu takvog poskupljenja i opšte ekonomske krize, pojačane još uvijek otvorenim pitanjem ogromnog spoljnog duga, peronistički sindikati zakazali su generalni štrajk 23. maja.

O generalnom štrajku i svojoj nepopustljivosti prema Alfonsinovoj vladi sindikalno rukovodstvo obavijestilo je Episkopat Utinske katoličke crkve.

Jedan sindikalni prvak izjavio je da su biskupi ispoljili „solidarnost“ i da će ubuduće nastojati da se odvija tješnja saradnja CGT-a i crkvenog vrha.

OSNOVNA BANKA „SARAJEVO“

KURSNA LISTA

(formirana 10. maja 1985. godine)

KURS U DINARIMA

Zemlja	Valuta	Kupovni za devize	Prodajni za devize
Austrija	100 šilinga	1209,30	1212,93
Belgija	100 franaka	421,74	423,01
Danska	1000 kruna	2364,99	2372,09
Francuska	100 franaka	2787,67	2796,40
Holandija	100 florina	7539,56	7562,22
Italija	100 lira	13,35	13,39
Norveška	100 kruna	2965,30	2974,21
SR Njemačka	1000 maraka	8501,30	8526,85
Švajcarska	100 franaka	10124,40	10154,82
Švedska	100 kruna	2949,90	2958,77
Japan	100 jena	106,77	107,10
V. Britanija	1 funta	328,35	329,34
Kanada	1 dolar	194,60	195,19
SAD	1 dolar	268,56	269,37
Australija	1 dolar	185,16	185,71

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se počev od 14,00 sati 10. maja 1985. godine, a kupovni za efektivu primjenjuje se počev 8. maja 1985. godine.

SUBOTA, 11. MAJA

PRVI PROGRAM

8,20 - RTV album
9,55 - TEHNIČKI ZBOR — Izložba naoružanja JNA - prenos otvaranja
10,15 - Znanje i imanje - repriza
11,20 - Muzeji pod otvorenim nebom „Jejce“ - obrazovna emisija
11,50 - Intermeco
11,55 - Svečana akademija povodom 40 godina PRVOG KONGRESA USAOJ-a BIH - prenos
13,00 - ROK—OKO - program za mlade
13,45 - Pregled programa
13,50 - Zabavni kalendar
14,47 - Sedam TV dana
15,10 - Tragom narodne umjetnosti - emisija narodne muzike i običaja
15,40 - Dnevnik I
15,50 - TEHNIČKI ZBOR — Izložba naoružanja JNA
18,15 - - 18,20 - Mali koncert
18,30 - Dosje - dokumentarni program
19,15 - Crteni film
19,30 - Dnevnik II
19,55 - TV spot
20,00 - „Leptir na ramenu“ - francuski igrani film
21,40 - Vijesti
21,45 - Sedam svjetskih dana
21,55 - Od našeg dopisnika: Bangkok - vikend-program

DRUGI PROGRAM

11,35 - Jugoslavijo, dobar dan - Informativno-zabavna emisija
12,05 - „Aktivista“ - indijski igrani film
13,35 - Zlatni klučič - snimak predstave za djecu
14,30 - „Skitnica i pas“ - američki film za djecu i omladinu
16,05 - „Nepokoreni grad“ - domaća serija, repriza, 8/14
17,10 - Helsinki: PED u gimnastici za žene - vjeseboj - finale
19,55 - EPP
20,00 - Video - ritam - zabavna muzika
20,30 - Čovjek i vrijeme - Alan Ramić, akademski slikar - dokumentarni program
21,15 - Studio 2
21,20 - EPP
21,25 - Sportska subota
21,50 - „Nevjera na slovački način“ - serijski film
23,00 - TV-galerija - emisija iz kulture

NEĐELJA, 12. MAJA

PRVI PROGRAM

10,20 - Vijesti
10,30 - Nedjeljno prijedopne za djecu
11,58 - EPP
12,00 - Brazde - poljoprivredna emisija
13,00 - Znanje i imanje
14,00 - Na svoj način - mali koncert
14,15 - Protiv vjetra - serijski film
15,05 - Nedjeljom
17,00 - Smotra mira
17,45 - CIKLUS FILMOVA OSLOBODENJE: „Posljednji juriš“ - sovjetski igrani film
18,25 - TEHNIČKI ZBOR — Izložba naoružanja JNA, reportaža
18,55 - „Put u središte Zemlje“ - serijski crteni film
19,30 - Dnevnik II
19,55 - TV spot
20,00 - BRISANI PROSTOR: „Sukob“ - igrana akcion serija III/4
21,10 - Dani pobjede - dokumentarna serija V, posljednja emisija
22,05 - Reportaža sa fudbalskog susreta: HAJDUK — CRVENA ZVEZDA
22,35 - Sportski pregled
23,10 - Dnevnik III

DRUGI PROGRAM

12,00 - Dani mladosti BIH — boravak štafete u Sarajevu
13,00 - Helsinki: PE u gimnastici za žene - finale na spravama, prenos
16,00 - Muzika kao mladost
17,00 - PJ u rukometu (Z): LOKOMOTIVA — BUDUĆNOST — ITEX, prenos
18,15 - 40 godina Bolmanske bitke - reportaža
18,40 - 40 godina Vojnog muzeja Beograd - dokumentarna emisija
19,10 - Na četiri točka - emisija o osobrtačaju i turizmu
19,30 - Dnevnik
20,00 - Razvoj ljudske vrste - engleski dokumentarni program VI/9
20,45 - Jučer, danas, sutra
21,00 - EPP
21,05 - TV kinoteka - „Razapeti ljubavnici“ - japanski igrani film

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEOROLOŠKOG ZAVODA BIH PROMJENLJIVO

ZA BOSANSKU KRAJINU: Prije podne malo do umjereno oblačno i sunčano, a poslije podne povećanje oblačnosti i mogućnost lokalnih pljuskova.

ZA BANJALUKU: Prije podne uz manju oblačnost preovlađavaće sunčano a poslije podne povećanje oblačnosti uz mogućnost lokalnog pljuskova.

ZA NAREDNA DVA—TRI DANA: Preovlađavaće umjereno oblačno i toplo vrijeme sa dužim sunčanim periodima prije podne, poslije podne postojaće uslovi za lokalne pljuskove.

VODOSTAJ: Una-Bihać 60 cm, mutna, temperatura vode 10 stepeni, Una-Bosanski Novi 218 cm, malo mutna, temperatura vode 11 stepeni, Sana-Sanski Most 231 cm, bistra, temperatura vode 10 stepeni, Vrbas-Banjalučka 169 cm, malo mutan, temperatura vode 12 stepeni.

Miro Misačević
DAVID ŠTRBAC

